

Lovforslag nr. L 161. Fremsat den 27. april 2005 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven

(Skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 21. september 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 241 indsættes som 2. pkt.:

»Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.«

2. I § 249 indsættes som 2. pkt.:

»Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.«

§ 2

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 3

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland. Lovens § 1 kan dog ved kongelig anordning sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1.	Indledning	7317
2.	Gældende ret	7318
2.1.	Straffeloven	7318
2.2.	Færdselsloven	7319
3.	Retspraksis	7320
3.1.	Rigsadvokatens redegørelse af 20. januar 2004	7320
3.2.	Rigsadvokatens redegørelse af 7. marts 2005	7321
4.	Justitsministeriets overvejelser	7322
4.1.	Baggrunden for lovforslaget	7322
4.2.	Lovforslagets udformning	7323
5.	Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.	7324
6.	Hørte myndigheder mv.	7325

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er at opnå en skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel.

I retspraksis er der et forskelligt udgangspunkt for strafudmålingen afhængigt af, om der er tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel eller uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel. Som udgangspunkt bliver spiritusbilister straffet hårdt.

Justitsministeriet finder, at udgangspunktet for strafudmålingen i normalt tilfælde ved uagtsomt manddrab forårsaget af henholdsvis spirituskørsel og særligt hensynsløs kørsel fremover bør være ens. Det samme gælder med hensyn til straffen for uagtsom betydelig legemsbeskadigelse.

Det foreslås på denne baggrund at ændre straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab og uagt-

somt betydelig legemsbeskadigelse, således at det fremhæves, at det ved strafudmålingen skal anses som særligt skærpene omstændigheder, at forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel. Det forudsættes herved, at uagtsomt manddrab/betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel, fremover som udgangspunkt straffes lige så strengt som uagtsomt manddrab/betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel.

I lovforslagets bemærkninger er det nærmere angivet, hvilket forhøjet straffniveau der tilsigtes med lovforslaget. Det skal samtidig understreges, at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og at de angivne straffiveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder.

2. Gældende ret

2.1. Straffeloven

Efter straffelovens § 241 straffes den, som uagtsomt forvolder en andens død, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år.

Straffelovens § 241 svarer for så vidt angår det objektive gerningsindhold til forsætligt drab (§ 237). Forskellen mellem straffelovens § 237 og straffelovens § 241 er således på det subjektive plan (tilregnelsen).

Det er en betingelse for domfældelse efter straffelovens § 241, at døden skal være forvoldt ved gerningsmandens handling eller en undladelse, og at handlingen eller undladelsen kan tilregnes gerningsmanden som uagtsom. Heri ligger, at gerningsmanden ved sin handling eller undladelse har tilsidesat den agtpågivenhed, som man af hensyn til andre har pligt til at udvise.

Det praktiske anvendelsesområde for straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab er navnlig sager om grove færdselsovertrædelser begået under kørsel med motorkøretøj.

Bestemmelsen i straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab suppleres af bestemmelsen i straffelovens § 249 om uagtsomt betydelig legemsbeskadigelse.

Efter straffelovens § 249 straffes den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år.

Straffelovens § 252 indeholder en almindelig regel om forsætligt fareforvoldende handlinger. Efter § 252, stk. 1, straffes med fængsel indtil 8 år den, der for vindings skyld, af grov kådhed eller på lignende hensynsløs måde volder nærliggende fare for nogens liv eller førlighed.

Bestemmelsen i straffelovens § 252, stk. 1, er et konkret faredelikt. Det indebærer, at der i det enkelte tilfælde skal kunne føres bevis for, at der objektivt set har været fare for en anden persons liv eller førlighed. Subjektivt kræves det, at gerningsmanden har handlet med forsæt – det vil sige med kendskab til situationens omstændigheder og bevidsthed om, at der forvoldes fare.

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (strafskærpelsesloven) blev strafferammerne i straffelovens § 241, § 249 og § 252 forhøjet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 8 år. Ændringerne havde til formål at skærpe straffen for uagtsomt manddrab, uagtsom be-

tydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel. Der henvises herom til Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, side 2925-3068, tillæg B side 1284-1295, og Folketingets forhandlinger side 3280-3312, 7181-7187 og 7733. Loven trådte i kraft den 8. juni 2002.

I bemærkningerne til lovforslaget er det angivet, at straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel (i bemærkningerne anvendt som samlet betegnelse for spiritus- og promillekørsel) i normaltildældene forudsættes forhøjet fra fængsel i 6-8 måneder til fængsel i 10-12 måneder. Forhøjelsen skulle ligeledes slå igennem i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1. Efter denne bestemmelse må et motordrevet køretøj ikke føres af nogen, som på grund af mangel på søvn, påvirkning af opstemmende eller bedøvende midler eller af lignende årsager er ude af stand til at føre køretøjet på betryggende måde.

Der kan være skærpende omstændigheder, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet. En skærpende omstændighed kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel. Det vil også være en skærpende omstændighed, hvis kørslen i sig selv er foregået på særligt hensynsløs måde. I sådanne tilfælde, hvor der er tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, og hvor kørslen i sig selv er foregået på en særligt hensynsløs måde, forudsættes det, at der fastsættes en straf, der er markant højere end de ovenfor angivne 10-12 måneder.

Endvidere er det i bemærkningerne til lovforslaget forudsat, at straffen for uagtsomt manddrab uden spirituskørsel forhøjes fra et straffniveau i normaltildælde på 3-4 måneders fængsel til 6-8 måneders fængsel, hvor kørslen i sig selv har karakter af at være særligt hensynsløs. Der henvises til Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, side 2937-2938.

Ændringen af strafmaksimum i straffelovens § 249 tilsigtede som udgangspunkt en tilsvarende forholdsmæssig forhøjelse i sager om uagtsomt betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel. Eksempelvis blev det forudsat, at der i sager om uagtsomt betydelig legemsbeskadigelse ved spirituskørsel, som hidtil var blevet straffet med 1-3 måneders fængsel, efter lovændringen skulle straffes med omkring 2-5 måneders fængsel. Der henvises herom til Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, side 2937-2938.

Med hensyn til straffelovens § 252 er det i bemærkningerne anført, at lovforslaget som udgangspunkt til-

sigter en tilsvarende forholdsmæssig forhøjelse i sager om forsætlig fareforvoldelse, der sker i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel, jf. Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, side 2937-2938.

2.2. Færdselsloven

Færdselslovens § 118, stk. 6, indeholder en straffebestemmelse om særligt hensynsløs kørsel. Efter færdselslovens § 118, stk. 6, kan straffen for overtrædelse af færdselsloven under de i § 126, stk. 2, nr. 1, nævnte omstændigheder stige til fængsel ind til 1 år, jf. nedenfor om § 126, stk. 2, nr. 1.

Bestemmelsen er indsat ved lov nr. 498 af 7. juni 2001 om ændring af færdselsloven (Skærpelse af straffen for grove færdselslovsovertrædelser og indførelse af kørselsforbud). Loven trådte i kraft den 1. juli 2001. Færdselslovens § 118, stk. 6, giver mulighed for at idømme fængselsstraf i tilfælde af særligt hensynsløs kørsel, hvor der ikke samtidig foreligger en overtrædelse af straffelovens bestemmelser om vold, forsætligt eller uagtsomt manddrab, grov uagtsom legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse mv. Bestemmelsen i færdselslovens § 118, stk. 6, får således selvstændig betydning, hvor det ikke vil være muligt at dømme efter straffelovens bestemmelser. Der henvises til Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 7019-7040, tillæg B, side 1408-1410, og Folketingets forhandlinger side 7887-7893, 8580 og 9225.

Som eksempler på bestemmelsens anvendelsesområde er i bemærkningerne bl.a. nævnt grov kap- eller væddekørsel på gade og vej eller grov chikanekørsel, jf. Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 7023.

Med hensyn til spørgsmålet om strafudmåling fremgår det af bemærkningerne til lovforslaget, at det er nærliggende at tage udgangspunkt i strafniveaue for frihedsstraf for de mindst alvorlige tilfælde af spirituskørsel. Det vil således være naturligt, at strafpositionen i førstegangstilfælde svarer til strafpositionen ved de mindst alvorlige tilfælde af spirituskørsel, f.eks. 10-14 dages fængsel. Dette udgangspunkt kan fraviges såvel i skærpene som formildende retning – herunder til bødeområdet – afhængig af forholdets karakter inden for strafferammen på fængsel i indtil 1 år. Det forudsættes endvidere i bemærkningerne, at frihedsstraffen i almindelighed gøres betinget på vilkår af, at den dømte udfører samfundstjeneste, og at der i disse tilfælde idømmes en tillægsgbøde på 1.000 kr. pr. 25.000 kr. årlig bruttoindtægt. Hvis kørslen er foregået i et brugsstjålet køretøj, anvendes betinget dom som udgangspunkt ikke. Der henvises til Folketingstidende 2000-01, tillæg A, side 7024.

Færdselslovens bestemmelser om frakendelse af førerretten findes i §§ 125-129. Efter færdselslovens § 125 og § 126 kan frakendelse anvendes ved flere typer af færdselslovsovertrædelser. I færdselsloven skelnes mellem ubetinget og betinget frakendelse.

Efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, skal retten til at føre de i § 125 nævnte køretøjer frakendes føre af et sådant køretøj, såfremt han under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden har voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor. Førerretsfrakendelsen sker betinget.

Om anvendelsesområdet for færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, fremgår det af bemærkningerne til bestemmelsen (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, tillæg A, spalte 1995-1996), at disse situationer i nogle tilfælde er karakteriseret ved, at kørslen er hensynsløs, chancepræget eller hasarderet, men frakendelse er i disse tilfælde ikke afhængig af bevis for et særligt dadelværdigt subjektivt forhold. Bestemmelsen anvendes også i tilfælde, hvor der er tale om enkeltstående kørselsfejl, hvor der ikke er sket en forsætlig eller uagtsom tilsidesættelse af færdselsreglerne, f.eks. ved en »klapfejl«, herunder et øjeblikks uopmærksomhed fra førerens side eller en fejlbetjening af køretøjet, eller ved vanskelige trafikale forhold, f.eks. dårlige oversigtsforhold, glat føre, tåge eller solblænding.

Det følger endvidere af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, at førerretten som hovedregel skal frakendes ubetinget, hvis føreren forsætligt har voldt skade på andres person eller ting, forsætligt har fremkaldt fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særligt hensynsløs måde.

Om anvendelsesområdet for færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, om særligt hensynsløs kørsel er i bemærkningerne (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, tillæg A, spalte 1996-1997) anført følgende:

»En sådan kørsel er karakteriseret ved, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. I modsætning til, hvad der er tilfældet med hensyn til anvendelsen af § 126, stk. 1, nr. 1, stilles der således her altid krav om en kvalificeret form for tilregnelser. Bestemmelsen vil eksempelvis omfatte kørsel, der retter sig mod at forelempe eller bringe en anden trafikant i fare (chikanekørsel), hasarderet kørsel, f.eks. for at unddrage sig forfølgning, hård og pågående kørsel, der medfører konkret skadeforvoldelse eller farefremkaldelse, og som udføres med bevidsthed om, at den fører til forelempe eller farefremkaldelse, samt grove former for kapkørsel, flokkørsel og lignende 'chokkørsel'. Bestemmelsen vil også omfatte kørsel med køretøjer uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler,

der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart. I den forslåede formulering ligger endvidere, at de følger, som kørslen har haft i form af personskade eller materiel skade, ikke kan tillægges betydning. Om kørslen resulterer i sådanne skader, vil ofte bero på tilfældige omstændigheder, som ikke har nogen virkelig sammenhæng med kørselens karakter. For så vidt angår personskade er forslaget på dette punkt næppe ganske overensstemmende med de hidtil anlagte synspunkter, idet man efter gældende praksis også i relation til frakendelsesspørgsmålet har lagt vægt på, om der er sket personskade af et sådant omfang, at der har været grundlag for at dømme for uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 eller uagtsom legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249. Man har imidlertid ikke fundet, at de hensyn til skadelidtes og omgivelsernes reaktion, som må antages at ligge bag denne praksis, bør tillægges afgørende betydning for valget mellem betinget og ubetinget frakendelse.«

Folketingets Retsudvalg tilsluttede sig disse synspunkter med følgende bemærkninger (Folketingstidende 1974-75, 2. samling, tillæg B, spalte 966-967):

»Hvad angår grænsen mellem de betingede og ubetingede tilfælde af frakendelse efter det nye system, kan udvalget med hensyn til karakteriseringen af begrebet 'på særlig hensynsløs måde' tilslutte sig de eksempler på en sådan kørsel, der er anført i lovforslagets bemærkninger, herunder at der kan blive tale om ubetinget frakendelse ikke blot ved egentlig hasarde-ret kørsel, men også når en hård og pågående kørsel tillige er farlig for andre og føreren må have været klar over dette. F.eks. må den, der kører med betydelig hastighed og gentagne gange negligerer vejkrud og fodgængere i fodgængerovergange, eller som i tæt trafik gentagne gange overskrider fuldt optrukne spærrelinier, således at der herved opstår farlige situationer, som regel siges at have kørt på særlig hensynsløs måde. Det samme gælder som anført i lovforslagets bemærkninger den, der anvender et køretøj uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart.«

Det er således karakteristisk for den særligt hensynsløse kørsel, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed

Bestemmelserne i færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, nr. 1, om frakendelse finder – i modsætning til strafbestemmelsen i færdselslovens § 118, stk. 6 – anvendelse også i tilfælde, hvor der samtidig

sker domfældelse for overtrædelse af straffelovens §§ 241, 249 eller 252.

Ved lov nr. 267 af 21. april 2004 om ændring af færdselsloven (Klippekortsystem, skærpede sanktioner ved hastighedsovertrædelser m.v.) er § 126 ændret, således at § 126, stk. 2, er blevet til stk. 4. Denne ændring, der er en følge af klippekortsordningen, er endnu ikke trådt i kraft.

Justitsministeren har den 23. februar 2005 fremsat forslag nr. L 7 til lov om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.). Lovforslaget er en genfremstilling af det lovforslag nr. L 148, der blev fremsat den 15. december 2004, jf. Folketingstidende 2004-05, 1. samling, side 4301, og som bortfaldt som følge af afholdelse af folketingsvalg. Med forslaget ændres § 126, stk. 1, nr. 1, til § 125, stk. 1, nr. 1, og § 126, stk. 2, nr. 1, bliver § 126, stk. 1, nr. 3.

3. Retspraksis

3.1. Rigsadvokatens redegørelse af 20. januar 2004

Under behandlingen af lovforslag nr. L 118 af 26. februar 2002 tilkendegav justitsministeren, at Justitsministeriet ville anmode Rigsadvokaten om nøje at følge retspraksis med henblik på at kunne belyse udviklingen i strafniveauefter lovens ikrafttræden. Der henvises til Justitsministeriets besvarelse af 15. maj 2002 af spørgsmål nr. 16 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpelse af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel mv.) (L 118 – bilag 14).

Justitsministeriet anmodede efter lovens vedtagelse i 2002 Rigsadvokaten om nøje at følge retspraksis med henblik på at kunne belyse udviklingen i strafniveauefter lovens ikrafttræden.

Den 20. januar 2004 afleverede Rigsadvokaten 6 redegørelser til Justitsministeriet om udviklingen i strafniveauefter ikrafttræden af lov nr. 380 af 6. juni 2002. Rigsadvokatens redegørelser er sammen med Justitsministeriets notits om udviklingen i strafniveauefter straffeskærpelsesloven og justitsministerens pressemeddelelse »Strafskærpelser virker« sendt til Folketingets Retsudvalg den 26. februar 2004 (Alm. del – bilag 537).

Rigsadvokatens redegørelse af 20. januar 2004 om straffene i sager om uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse

efter straffelovens § 249 og forsættlig fareforvoldelse efter straffelovens § 252 i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel omfatter 7 domme, hvor den tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 241 i forbindelse med spiritus- eller promillekørsel eller i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel.

Det er på baggrund af de indberettede sager og udtalelser fra de regionale statsadvokater Rigsadvokatens opfattelse, at dommene generelt er i overensstemmelse med de retningslinier, der er angivet vedrørende § 241 i forarbejderne til loven.

Det fremgår af Rigsadvokatens redegørelse af 20. januar 2004, at der foreligger 7 domme, hvor den tiltalte er dømt for overtrædelse af straffelovens § 249 uden samtidig domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 241. I 5 af disse sager er der idømt fængsel i 3 eller 4 måneder. Rigsadvokaten anfører, at de beskrevne domme – bortset fra en enkelt dom (hvor dommen imidlertid var i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand) – ikke giver anledning til bemærkninger.

Af Rigsadvokatens redegørelse fremgår endvidere, at statsadvokaterne i et vist omfang har fundet det nødvendigt at anke byretsdomme om overtrædelse af straffelovens §§ 241 og 249 til landsretten med henblik på skærpelse. Flere af statsadvokaterne har i den forbindelse udtalt, at landsretspraksis følger forarbejderne. Også Rigsadvokatens gennemgang af de konkrete sager viser, at der generelt er overensstemmelse med retningslinierne i forarbejderne. På den baggrund er det Rigsadvokatens opfattelse, at den tilsigtede skærpelse med enkelte undtagelser er slået igennem i retspraksis.

3.2. Rigsadvokatens redegørelse af 7. marts 2005

Den 5. november 2004 stillede medlem af Folketinget Peter Skaarup (DF) følgende spørgsmål (S 655) til justitsministeren til mundtlig besvarelse:

»Er ministeren enig i, at straffen for hasarderet kørsel med uagtsomt manddrab til følge bør sidestilles med straffen for spirituskørsel med uagtsomt manddrab til følge?«

Justitsministeren tilkendegav den 10. november 2004 i sin mundtlige besvarelse, at hun var enig i, at der kunne være anledning til at overveje nærmere, om det er rimeligt at opretholde forskellige udgangspunkter for strafudmålingen ved uagtsomt manddrab forårsaget af henholdsvis spirituskørsel og særligt hensynsløs kørsel, men at en nærmere stillingtagen til dette spørgsmål forudsatte yderligere oplysninger om den gældende retspraksis på området, herunder om de

konkrete forholds indvirken på domstolenes strafudmåling i de enkelte sager.

For at belyse straffiveauet bad Justitsministeriet i november 2004 Rigsadvokaten om en redegørelse for retspraksis vedrørende uagtsomt manddrab forårsaget af henholdsvis spirituskørsel og særligt hensynsløs kørsel. Det ønskedes i den forbindelse nærmere belyst, om der bedømt ud fra omstændighederne i de enkelte sager synes at være nogle karakteristika, der kan begrunde en differentiering af straffiveauet i normaltilfældene.

Rigsadvokaten afleverede den 7. marts 2005 en redegørelse til Justitsministeriet om straffene i sager om uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Redegørelsen er optaget som *bilag 1* til lovforslaget.

Redegørelsen omfatter domme afsagt i perioden fra den 1. august 2003 til udgangen af november 2004 vedrørende sager, hvor der er domfældt for overtrædelse af straffelovens § 241 og spirituskørsel efter færdselslovens § 53, overtrædelse af straffelovens § 241 og færdselslovens § 54, stk. 1, eller overtrædelse af straffelovens § 241 og § 252 eller særligt hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Indberetningsperioden ligger i umiddelbar forlængelse af den indberetningsordning, som var grundlaget for Rigsadvokatens redegørelse af 20. januar 2004, jf. pkt. 3.1. ovenfor.

Det fremgår af Rigsadvokatens redegørelse af 7. marts 2005, at politikredsene har indberettet i alt 36 domme. Herudover er der i redegørelsen inddraget 6 domme, som indgik i redegørelsen af 20. januar 2004. 7 domme vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel, 24 domme vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, 9 domme vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel og særligt hensynsløs kørsel og 2 domme vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1. For en nærmere omtale af dommene henvises til pkt. 4.1. i redegørelsen.

Sammenfattende viser de domme, der er refereret i redegørelsen, at der i størstedelen af sagerne er fastsat straffe i overensstemmelse med udgangspunkterne i forarbejderne til lovændringen i 2002. I nogle tilfælde er der fastsat straffe, som umiddelbart forekommer at være mildere end de udgangspunkter for straffastsættelsen, som fremgår af forarbejderne, men i de fleste tilfælde synes der at have foreligget konkrete, formildende omstændigheder, f.eks. en lav alkoholpromille

eller personlige forhold, som efter almindelige strafudmålingsprincipper kan begrunde en mildere straf.

Af Rigsadvokatens redegørelse af 7. marts 2005 fremgår det, at der også i retspraksis ved straffastsættelsen differentieres mellem uagtsomt manddrab begået i forbindelse med spirituskørsel og uagtsomt manddrab begået i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel. Uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel straffes således strengere end uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel. Der henvises til redegørelsens pkt. 4.1. og 4.2.

Det fremgår af de domme i redegørelsen, som vedrører *uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel*, at ulykken i de fleste tilfælde er forårsaget af, at føreren har mistet kontrollen over køretøjet og har påkørt træer eller lignende, eller at føreren har fejlbedømt afstand og hastighed mv. i forbindelse med overhaling eller svingning, hvorved der er sket sammenstød. Endvidere er der en del sager, hvor ulykken er forårsaget af, at føreren er kørt over i den modsatte vejbane eller har ført køretøjet for langt til højre, hvorved der er sket påkørsel af modkørende bilister eller personer i vejkanten.

Det er karakteristisk for mange af disse sager, at føreren – bortset fra sin spirituspåvirkethed – ikke forsættligt har tilsidesat de almindelige færdselsregler ved at køre på en hasarderet og hensynsløs måde, men at ulykken er forårsaget ved førerens uopmærksomhed, ved en fejlbedømmelse af færdselssituationen eller ved, at føreren ikke har været i stand til at holde køretøjet i den rigtige vejbane.

Den manglende kørefærdighed er efter redegørelsen normalt forårsaget af spiritusindtagelsen, som medfører en længere reaktionstid, formindskelse af motoriske færdigheder, nedsat dømmekraft og en urealistisk vurdering af færdselsforholdene og kørslen. Spirituskørsel er således risikobetonet kørsel.

Med hensyn til *uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel* er dommene i redegørelsen karakteriseret ved, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed ved grovere overtrædelser af færdselsreglerne. Som det fremgår af oversigten over dommene vedrørende særligt hensynsløs kørsel, vedrører de fleste af sagerne betydelige hastighedsovertrædelser, herunder også i områder med mange fodgængere og andre trafikanter, kørsel venstre om helleanlæg, kørsel over for rødt lys samt væddeløbskørsel.

Der er således typisk tale om forsættlige overtrædelser af færdselsreglerne, og hvor føreren indså eller burde indse risikoen for at forvolde skade eller fremkalde fare.

Efter Rigsadvokatens opfattelse er denne adfærd som fører af et motorkøretøj ikke mindre alvorlig eller mindre risikobetonet end spirituskørslen, hvor kørslen – bortset fra spirituspåvirketheden – ofte ikke sker på en særligt uforsvarlig måde. Det kan ifølge Rigsadvokaten endda anføres, at mange tilfælde af særligt hensynsløs kørsel er mere dadelværdige end kørsel i spirituspåvirket tilstand med en lav promille. Efter Rigsadvokatens opfattelse forekommer det derfor ikke mindre strafværdigt, at man ved bevidst særligt hensynsløs kørsel forvolder andres død, end når dette skyldes spirituskørsel.

Med hensyn til strafudmålingen vil det derfor efter Rigsadvokatens opfattelse være velbegrundet at side stille særligt hensynsløs kørsel med kørsel i spirituspåvirket tilstand i de situationer, hvor kørslen resulterer i personskaade eller død, således at udgangspunktet for straffastsættelsen ved uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel ligesom ved spirituskørsel fastsættes til fængsel i 10-12 måneder i stedet for det nuværende udgangspunkt på fængsel i 6-8 måneder.

I redegørelsen er det i tilknytning hertil anført, at en sådan forhøjelse efter Rigsadvokatens opfattelse bør overvejes i alle de tilfælde, der er omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, om særligt hensynsløs kørsel, jf. ovenfor under pkt. 2.2.

Derimod er der efter Rigsadvokatens opfattelse ikke grundlag for at overveje en generel forhøjelse af straffen i de tilfælde, hvor uagtsomt manddrab sker i forbindelse med kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselsikkerheden, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, jf. ovenfor under pkt. 2.2.

4. Justitsministeriets overvejelser

4.1. Baggrunden for lovforslaget

Som anført ovenfor under pkt. 2.1. blev der ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (strafskærpselsloven) gennemført en skærpelse af straffen bl.a. for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel og særligt hensynsløs kørsel.

Før skærpelsen af straffene for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse var der i retspraksis en vis forskel i udgangspunktet for strafudmålingen afhængigt af, om der var tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel eller uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel.

Ved ændringen i 2002 af straffelovens § 241 og § 249 blev der ikke lagt op til ændringer på dette punkt. Det er således som anført ovenfor under pkt. 2.1. angivet i bemærkningerne til lovforslaget, at straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel i normaltilfældene forudsattes forhøjet fra fængsel i 6-8 måneder til fængsel i 10-12 måneder. Tilsvarende er det angivet, at den udmålte straf for uagtsomt manddrab uden spirituskørsel, men hvor kørslen i sig selv har været særligt hensynsløs, i normaltilfældene burde forhøjes fra 3-4 måneders fængsel til 6-8 måneders fængsel. Der henvises til Folketingstidende 2001-02, 2. samling, tillæg A, side 2937-2938.

Af Rigsadvokatens redegørelse af 7. marts 2005 fremgår det, at der også i retspraksis ved straffastsættelsen differentieres mellem uagtsomt manddrab begået i forbindelse med spirituskørsel og uagtsomt manddrab begået i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel. Uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel straffes således i normaltilfældene som hovedregel strengere end uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel.

Som det fremgår af beskrivelsen af retspraksis under pkt. 3, er uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel karakteriseret ved forsætlige og grove overtrædelser af færdselsloven, hvor føreren indså eller burde indse risikoen for at forvolde skade eller fremkalde fare, og hvor føreren herved bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. Det kan f.eks. være betydelige hastighedsovertrædelser i områder med mange fodgængere og andre trafikanter, kørsel venstre om helleanlæg eller over for rødt lys eller vadedelbskørsel.

Både særligt hensynsløs kørsel og spirituskørsel medfører ofte meget alvorlige ulykker i trafikken. Særligt hensynsløs kørsel er efter Justitsministeriets opfattelse ikke mindre alvorlig eller mindre risikobetonet end spirituskørsel. Det forekommer derfor efter Justitsministeriets opfattelse ikke mindre strafværdigt, når særligt hensynsløs kørsel forvolder andres død, end når dette skyldes spirituskørsel.

Justitsministeriet finder derfor, at der ikke bør opretholdes forskellige udgangspunkter for strafudmålingen ved uagtsomt manddrab forårsaget af henholdsvis spirituskørsel og særligt hensynsløs kørsel.

På den baggrund foreslås det at ændre straffelovens bestemmelse om uagtsomt manddrab (straffelovens § 241) med henblik på at skærpe straffen for uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel. Der foreslås en tilsvarende ændring for så vidt angår uagtsom betydelig legemsbeskadigelse (straffelo-

vens § 249), der sker i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel.

4.2. Lovforslagets udformning

Efter straffelovens § 241 straffes den, som uagtsomt forvolder en andens død, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpene omstændigheder med fængsel indtil 8 år. Tilsvarende straffes efter straffelovens § 249 den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpene omstændigheder med fængsel indtil 8 år.

Det foreslås at indsætte et nyt 2. pkt. i straffelovens § 241 og § 249, hvori det angives, at hvis forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel, anses dette som en særligt skærpene omstændighed.

Justitsministeren har den 23. februar 2005 fremsat forslag nr. L 7 til lov om ændring af færdselsloven (Sanktionsfastsættelse i sager om spirituskørsel m.v.). Med lovforslaget foreslås færdselslovens § 53 ændret, således at enhver overtrædelse af lovens forbud mod at føre motordrevet køretøj med en alkoholpromille under eller efter kørslen på over 0,50 fremover betegnes spirituskørsel.

Betegnelsen spirituskørsel i det foreslåede nye 2. pkt. i straffelovens § 241 og § 249 omfatter i overensstemmelse med den foreslåede bestemmelse i færdselslovens § 53, stk. 1, kørsel med en alkoholpromille på over 0,50.

Det skal understreges, at der ikke er tale om en udtømmende opregning af særligt skærpene omstændigheder, men derimod alene en eksemplifikation af tilfælde, der forekommer ofte i praksis.

Med lovforslaget forudsættes det, at der i retspraksis sker en forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab (§ 241) i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel, således at straffen for uagtsomt manddrab ved særligt hensynsløs kørsel, der i normaltilfældene i dag straffes med 6-8 måneders fængsel, forhøjes til fængsel i 10-12 måneder i normaltilfældene. Det svarer til straffen for uagtsomt manddrab, der sker i forbindelse med spirituskørsel. Herved sidestilles særligt hensynsløs kørsel med spirituskørsel i tilfælde, hvor kørslen resulterer i uagtsomt manddrab.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående ret-

ning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder.

En skærpende omstændighed, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet, kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel.

Det vil også kunne være en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er straffet for anden risikobetonet kørsel, som har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som har været udtryk for betydelig uansvarlighed som fører af et motorkøretøj.

Navnlig kan der imidlertid være grund til at understrege, at det forudsættes, at tilfælde, hvor der i forbindelse med den særligt hensynsløse kørsel har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, bedømmes strengt. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsovertrædelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter. I sådanne tilfælde bør der forekomme straffe, som ligger væsentligt over normalniveauet på de ovenfor angivne 10-12 måneders fængsel.

Det forudsættes, at forhøjelsen af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel slår igennem i de tilfælde, der er omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, om særligt hensynsløs kørsel. Det kan f.eks. være ved betydelige hastighedsovertrædelser, kørsel venstre om helleanlæg eller over for rødt lys i områder med mange fodgængere og andre trafikanter eller ved væddeløbskørsel. Om bestemmelsens anvendelsesområde henvises i øvrigt til det, der er anført ovenfor under pkt. 2.2.

Derimod bør den foreslåede forhøjelse af strafniveauet i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel i overensstemmelse med det af Rigsadvokaten anførte ikke omfatte tilfælde, der alene er omfattet af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, om kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden. Det hænger sammen med, at frakendelse af førerretten efter færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, ikke – i modsætning til færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1 – forudsætter et særligt dadelværdigt subjektivt forhold. Bestemmelsen i færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, omfatter således også f.eks. enkeltstående kørselsfejl, hvor der ikke sker en forsætlig eller uagtsom tilsidesættelse af færdselsreglerne. Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.

Lovforslaget tilsigter endvidere en tilsvarende forholdsmæssig forhøjelse i sager om uagtsom betydelig

legemsbeskadigelse (§ 249), der sker i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel. Det forudsættes således, at uagtsom betydelig legemsbeskadigelse ved særligt hensynsløs kørsel efter lovændringen i normaltildelene skal straffes med omkring 2-5 måneders fængsel. Det svarer til straffen i normaltildelene for uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med spirituskørsel.

Ud over de ovenfor nævnte forhøjelser tilsigter forslaget ikke nogen forhøjelser af strafudmålingsniveauet i sager om overtrædelse af straffelovens § 241 og § 249.

Særligt om sager vedrørende straffelovens § 252 bemærkes, at den udmålingspraksis, som domstolene fremover på baggrund af lovforslaget vil fastlægge i forhold til sager omfattet af straffelovens § 241 og § 249, må forventes at få afsmittende betydning for domstolenes udmåling af straf i sager omfattet af straffelovens § 252, hvor der har foreligget forsætlig fareforvoldelse.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Med lovforslaget forudsættes som anført ovenfor under pkt. 4.2., at der sker en forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab (§ 241) i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, således at særligt hensynsløs kørsel sidestilles med spirituskørsel i tilfælde, hvor kørslen resulterer i uagtsomt manddrab. Lovforslaget indebærer herved, at straffen i disse sager i normaltildelene forhøjes med 4 måneders fængsel.

Endvidere tilsigtes en lignende forholdsmæssig forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse (§ 249), der sker i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Herved tilsigtes en forhøjelse af straffen i disse sager på 1-2 måneders fængsel.

Lovforslaget vil som angivet herudover kunne få afsmittende betydning for domstolenes udmåling af straf i sager omfattet af straffelovens § 252, hvor der sker forsætlig fareforvoldelse i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel.

De omstændigheder, der efter lovforslaget vil begrunde en skærpet strafudmåling, foreligger kun i få tilfælde hvert år, og strafforhøjelserne kan derfor ikke formodes at ville indebære nogen stigning i den samlede strafmasse af betydning.

Lovforslaget skønnes ikke at have administrative eller økonomiske konsekvenser for det offentlige af betydning.

Lovforslaget har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet eller borgerne.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser og indeholder ikke EU-retlige aspekter.

	Positive konsekvenser/ mindre udgifter	Negative konsekvenser/ Merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter	

6. Hørte myndigheder mv.

Et udkast til lovforslag har været sendt i høring hos: Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, Københavns Byret samt retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Institut for Menneskerettigheder, Retspolitisk Forening og Rådet for Større Færdselssikkerhed.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I bilag 2 til lovforslaget er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de nugældende regler.

Til § 1

Straffeloven

Til nr. 1 (straffelovens § 241)

Det foreslås at indsætte et nyt 2. pkt. i straffelovens § 241, hvori det præciseres, at hvis forholdet er begået

i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.

Betegnelsen spirituskørsel omfatter kørsel med en alkoholpromille på over 0,50.

Der er ikke tale om en udtømmende opregning af særligt skærpende omstændigheder, men derimod alene en eksemplifikation af tilfælde, der forekommer ofte i praksis.

Det forudsættes herved, at straffen for uagtsomt manddrab ved særligt hensynsløs kørsel, der i normaltilfældene i dag straffes med 6-8 måneders fængsel, forhøjes til fængsel i 10-12 måneder i normaltilfældene, således at straffen kommer til at svare til straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel.

Fastsættelse af straffen vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder.

En skærpende omstændighed, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet, kan

f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel.

Det vil også kunne være en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er straffet for anden risikobetonet kørsel, som har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som har været udtryk for betydelig uansvarlighed som fører af et motorkøretøj.

Navnlig kan der imidlertid være grund til at understrege, at det forudsættes, at tilfælde, hvor der i forbindelse med den særligt hensynsløse kørsel har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, bedømmes strengt. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter. I sådanne tilfælde bør der forekomme straffe, som ligger væsentligt over normalniveauet på de ovenfor angivne 10-12 måneders fængsel.

Det forudsættes, at forhøjelsen af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel slår igennem i de tilfælde, der er omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, om særligt hensynsløs kørsel. Det kan f.eks. være ved betydelige hastighedsovertrædelser, kørsel venstre om helleanlæg eller over for rødt lys i områder med mange fodgængere og andre trafikanter eller ved væddeløbskørsel.

Derimod omfatter den forudsatte forhøjelse af strafniveauet i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel ikke tilfælde, der alene er omfattet af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, om kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4 i de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 2, nedenfor.

Til nr. 2 (straffelovens § 249)

Det foreslås at indsætte et nyt 2. pkt. i straffelovens § 249. Forslaget skal således ses i sammenhæng med forslaget om en tilsvarende ændring af straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab.

I bestemmelsens 2. pkt. præciseres det, at hvis forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.

Betegnelsen spirituskørsel omfatter kørsel med en alkoholpromille på over 0,50.

Der er ikke tale om en udtømmende opregning af særligt skærpende omstændigheder, men derimod alene en eksemplifikation af tilfælde, der forekommer ofte i praksis.

Det forudsættes, at uagtsom betydelig legemsbeskadigelse ved særligt hensynsløs kørsel efter lovændringen skal straffes med omkring 2-5 måneders fængsel i normalt tilfældene. Det svarer til straffen ved uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med spirituskørsel.

Der henvises i øvrigt til pkt. 4 i de almindelige bemærkninger og bemærkningerne til lovforslagets § 1, nr. 1, ovenfor.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende med virkning for lovovertrædelser, der begås efter lovens ikrafttræden, jf. straffelovens § 3, stk. 1.

Til § 3

Bestemmelsen fastsætter lovens territoriale gyldighedsområde. Bestemmelsen indebærer, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Lovens § 1 kan dog sættes i kraft for Færøerne ved kongelig anordning. Da der gælder en særlig kriminallov for Grønland, er der ikke foreslået en tilsvarende hjemmel til at sætte loven i kraft for Grønland.

RIGSADVOKATEN**Bilag 1****Marts 2005****J.nr. 2004-709-0018****Straffene i sager om uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241
i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel****1. Indledning**

Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, retsplejeloven og færdselsloven (Skærpelse af straffen for voldtægt, vold, uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, forsætlig fareforvoldelse, biltyveri, grov forstyrrelse af ro og orden, menneskesmugling og menneskehandel m.v.) blev strafferammerne for uagtsomt manddrab, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse (straffelovens § 241, § 249 og § 252) forhøjet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 8 år. Loven trådte i kraft den 8. juni 2002.

Ved skrivelse af 12. juni 2003 anmodede Justitsministeriet mig om inden udgangen af 2003 at afgive en redegørelse om udviklingen i strafniveauet efter lovens ikrafttræden.

I februar 2004 fremsendte jeg til Justitsministeriet en redegørelse om straffene i sager om uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241, uagtsom betydelig legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249 og forsætlig fareforvoldelse efter straffelovens § 252 i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel.

Redegørelsen indeholdt en beskrivelse af de strafsikringsforanstaltninger, der var tilsigtet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002, en oversigt over konkrete sager, der kunne belyse strafniveauet, samt en vurdering af strafniveauet efter lovændringen. Redegørelsens konklusion var, at den ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 tilsigtede strafsikringsforanstaltning må anses at være slået i gennem i praksis.

Ved skrivelse af 19. november 2004 har Justitsministeriet anmodet mig om en redegørelse for retspraksis vedrørende uagtsomt manddrab forårsaget af henholdsvis spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel. Det ønskes i den forbindelse nærmere belyst, om der bedømt ud fra omstændighederne i de enkelte sager synes at være nogle karakteristika, der kan begrunde en differentiering af strafniveauet i normalt tilfældene.

Justitsministeriet har endvidere anmodet om, at redegørelsen indeholder nærmere oplysninger om, i hvilket omfang konfiskation af køretøjer er anvendt i praksis i sager om særlig hensynsløs kørsel.

Denne redegørelse indeholder en beskrivelse af de relevante lovbestemmelser og lovændringen i 2002 (afsnit 2). Grundlaget for redegørelsen er beskrevet i afsnit 3. I afsnit 4.1. redegøres for konkrete sager om uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. I afsnit 4.2. foretages en sammenligning af domme vedrørende uagtsomt manddrab i forbindelse med henholdsvis spirituskørsel og/eller særlig hensynsløs kørsel. I afsnit 4.3. beskrives de kriterier, der navnlig her betyder ved bedømmelsen af den tiltaltes kørsel og den forskyldte straf. I afsnit 4.4. og 4.5. findes mine overvejelser om henholdsvis strafudmåling og konfiskation.

Bilaget til redegørelsen indeholder en beskrivelse af de sager, der har dannet grundlag for undersøgelsen.

2. Relevante bestemmelser i straffeloven og færdselsloven**2.1. Straffelovens bestemmelse om uagtsomt manddrab**

Straffelovens § 241 om uagtsomt manddrab er efter lov nr. 380 af 6. juni 2002 affattet således:

»§ 241. Den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under skærpelse omstændigheder med fængsel indtil 8 år.«

Straffelovens § 241 svarer i objektiv henseende til forsætligt drab. Forskellen mellem straffelovens § 237 om manddrab og § 241 om uagtsomt ligger således på det subjektive plan.

En betingelse for domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 241 er, at døden skal være forvoldt af en handling eller undladelse fra den tiltaltes side, og at handlingen eller undladelsen kan tilregnes den tiltaltes om uagtsom. Heri ligger, at den tiltalte ved sin handling eller undladelse har tilsidesat den agtpågivenhed, som det af hensyn til andre var hans pligt at udvise.

Anvendelsesområdet for straffelovens § 241 er navnlig sager om grove færdselsforseelser begået under kørsel med motorkøretøj. En udvist uagtsomhed, som f.eks. ville være tilstrækkelig til at den pågældende pådrog sig et erstatningsansvar efter den almindelige culparegel eller strafansvar efter færdselsloven, er ikke nødvendigvis tilstrækkelig tilregnelser til domfældelse for overtrædelse af straffelovens § 241.

Der gælder således ikke den samme uagtsomhedsnorm i alle sammenhænge. Det betyder, at en uagtsomhed meget vel kan tænkes at være for ringe til at opfylde tilregnelserkravene i straffeloven, men alligevel medfører straf efter færdselslovgivningen.

Som eksempel herpå kan nævnes en dom afsagt af Vestre Landsret refereret i TfK 2000, side 165, hvor den tiltalte havde bakket en sættevogn ind i en indkørsel. Under bakningen blev sættevognen påkørt af en personbil, hvis fører blev dræbt. Den tiltalte blev fundet skyldig i overtrædelse af færdselslovens §§ 3 og 18 ved ikke at have sikret sig, at bakningen kunne udføres uden fare og ulempe. Lastvognens lygter og havariblink var synlige på lang afstand. Landsretten fandt ikke, at tiltalte havde udvist en sådan grad af uagtsomhed, at han var skyldig i overtrædelse af straffelovens § 241.

Om en øvre grænse i relation til straffelovens § 241 bemærkes, at den bilist, der kører med en meget stor fart, muligvis er klar over risikoen for, at han kan komme til at dræbe en anden. Hvis han rent faktisk påkører og dræber en anden, men har fortrængt risikoen – sagt til sig selv, at det ikke ville ske – har han alene handlet uagtsomt i forhold til drabet. I den strafferetlige litteratur om forsæt nævnes det som et eksempel, at den, som indvilliger i risikoen for trafikdrab – dvs. siger til sig selv, at det er der ikke noget at gøre ved – kan have forsæt til drab efter straffelovens § 237 i form af *dolus eventualis*. Der er imidlertid så vidt vides ikke hidtil domfældt for drab ved grov hensynsløs kørsel, der medfører dødsfald, og det er heller ikke i forarbejderne til

den sidste ændring af straffelovens § 241 i 2002 nævnt, at dette skulle være en mulighed, selv om denne lovændring særligt angik trafikdrab.

Om straffene i sager om uagtsom manddrab samt i sager om overtrædelse af straffelovens § 249 og § 252 fremgår følgende af forarbejderne til lovændringen i 2002 (lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 2.3.3.):

»Hensynsløs og farlig adfærd i trafikken medfører ofte meningsløse dødsfald og meget alvorlige skader. Når et menneske bliver dræbt eller kommer alvorligt til skade i trafikken, er det en menneskelig tragedie for både ofret og dennes pårørende.

Det nuværende strafniveau i sager om uagtsomt manddrab, uagtsom legemsbeskadigelse og forsætlig fareforvoldelse, der sker i forbindelse med samtidig overtrædelse af færdselsloven, afspejler efter Justitsministeriets opfattelse ikke i tilstrækkelig grad den krænkelser af ofret, der finder sted. Samfundets klare afstandtagen fra denne form for kriminalitet bør derfor i højere grad komme til udtryk i straffelovens strafferammer.

På den baggrund foreslår Justitsministeriet, at strafmaksimum i straffelovens § 241, § 249 og § 252 sættes op fra de nuværende 4 år til 8 års fængsel.

Med forslaget forudsættes det, at der i retspraksis sker en forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab ved spirituskørsel (her i bemærkningerne anvendt som samlebetegnelse for både spiritus- og promillekørsel), således at straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel i normaltillældene forhøjes fra fængsel i 6-8 måneder til fængsel i 10-12 måneder.

Der kan være skærpender omstændigheder, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet. En skærpender omstændighed kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel.

Det vil også være en skærpender omstændighed, hvis kørslen i sig selv er foregået på særlig hensynsløs måde. Som det fremgår af pkt. 2.3.2.1., vil straffen i sådanne tilfælde blive udmålt i niveauet omkring 1 års fængsel. Det forudsættes,

Bilag til f. t. l. vedr. straffeloven

at der i sager, hvor der er tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, og hvor kørslen i sig selv er foregået på en særlig hensynsløs måde, fremover fastsættes en straf, der er markant højere end de ovenfor angivne 10-12 måneder.

Endvidere forudsættes det, at straffen for uagtsomt manddrab uden spirituskørsel forhøjes fra det nuværende strafniveau på 3-4 måneders fængsel til 6-8 måneders fængsel i tilfælde, hvor kørslen i sig selv har karakter af at være særlig hensynsløs.

Lovforslaget tilsigter endvidere som udgangspunkt en tilsvarende forholdsmæssig forhøjelse i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse (straffelovens § 249) og forsættelig fareforvoldelse (straffelovens § 252), der sker i forbindelse med spirituskørsel, overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1, eller særlig hensynsløs kørsel. Eksempelvis forudsættes det, at der i sager om betydelig legemsbeskadigelse ved spirituskørsel, som i dag straffes med 1-3 måneders fængsel, efter lovændringen skal straffes med omkring 2-5 måneders fængsel.«

Det fremgår endvidere af de almindelige bemærkninger til lovforslaget i afsnit 1.2., at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og at de angivne strafniveauer vil kunne fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder.

Af de specielle bemærkninger til § 241 fremgår:

»Det forudsættes således, at straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel (her i bemærkningerne anvendt som samlet betegnelse for spiritus- og promillekørsel), der i normalt tilfældene i dag af domstolene straffes med 6-8 måneders fængsel, i retspraksis forhøjes til fængsel i 10-12 måneders fængsel. Det er hensigten, at forhøjelsen også skal slå igennem i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1.

Der kan være skærpende omstændigheder, som gør, at forholdet skal bedømmes strengere end normalniveauet. En skærpende omstændighed kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel.

Det vil også være en skærpende omstændighed, hvis kørslen i sig selv er foregået på særlig hensynsløs måde. Som det fremgår af pkt. 2.3.2.1. i de almindelige bemærkninger, vil straffen i sådanne tilfælde, hvor der er tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, og hvor kørslen i sig selv er foregået på en særlig hensynsløs måde, i dag blive udmålt i niveauet omkring 1 års fængsel. Det forudsættes, at der i sager af denne karakter fremover fastsættes en straf, der er markant højere end de ovenfor angivne 10-12 måneder.

Endvidere forudsættes det, at straffen for uagtsomt manddrab uden spirituskørsel forhøjes fra det nuværende strafniveau på 3-4 måneders fængsel til 6-8 måneders fængsel, hvor kørslen i sig selv har karakter af at være særlig hensynsløs.«

Endvidere findes i bilag 4 til lovforslaget en beskrivelse af det hidtidige strafniveau for overtrædelse af straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab, grov uagtsom legemsbeskadigelse og forsættelig fareforvoldelse i færdselssager.

2.2. Relevante bestemmelser i færdselsloven

Færdselsloven indeholder i § 118, stk. 6, en straffebestemmelse om særlig hensynsløs kørsel. Bestemmelsen henviser til færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, om førerretsfrakendelse ved særlig hensynsløs kørsel. Endvidere findes i § 126, stk. 1, nr. 1, en regel om førerretsfrakendelse ved kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Ifølge færdselslovens § 118, stk. 6, kan straffen for overtrædelse af færdselsloven stige til fængsel indtil 1 år, hvis der foreligger omstændigheder som nævnt i færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1. Bestemmelsen gør det muligt at idømme frihedsstraf i tilfælde af særlig hensynsløs kørsel, herunder ved forsættelig fareforvoldelse og skade, hvor der ikke samtidig foreligger en overtrædelse af f.eks. straffelovens § 241, 246

eller 252. Bestemmelsen anvendes således, hvor det ikke vil være muligt at idømme frihedsstraf efter straffelovens bestemmelser.

Udgangspunktet for sanktionen ved anvendelse af færdselslovens § 118, stk. 6, er ifølge bestemmelsens forarbejder 10-14 dages fængsel, som kan fraviges i såvel skærpende som formildende retning herunder til bødeområdet. Det er endvidere forudsat, at frihedsstraffen i almindelighed gøres betinget på vilkår af, at den dømte udfører samfundstjeneste, samtidig med, at der idømmes en tillægsbøde. Som udgangspunkt kan betinget dom dog ikke anvendes, hvis kørslen er foregået i et brugstjålet køretøj.

Færdselslovens § 126 er affattet således:

»§ 126. Retten til at føre de i § 125 nævnte køretøjer skal endvidere frakendes føreren af et sådant køretøj, såfremt han:

1) under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden har voldt skade på person eller ting eller fremkaldt fare herfor,

Nr. 2-6. (Udeladt)

Stk. 2. Frakendelsen sker betinget, medmindre føreren:

1) forsætlig har voldt skade på andres person eller ting, forsætlig har fremkaldt nærliggende fare herfor eller i øvrigt har ført motordrevet køretøj på særlig hensynsløs måde,

Nr. 2-5. (Udeladt)«

Færdselsloven § 126 angår førerretsfrakendelse. Som det fremgår af bestemmelsen, sker førerretsfrakendelsen betinget, såfremt føreren har ført et motorkøretøj under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, hvori mod frakendelsen sker ubetinget, hvis motorkøretøjet er ført på en særlig hensynsløs måde.

Bestemmelsen skelner således mellem kørsel, der sker under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, og kørsel, som kan betegnes som særlig hensynsløs.

Anvendelsesområdet for færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, om tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden er beskrevet således i forarbejderne til bestemmelsen (FT 1974-1975, 2. samling, tillæg A, sp. 1995-1996):

»Med udtrykket »under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden« sigtes der for det første til tilfæl-

de, hvor grundlæggende og sikkerhedsmæssigt betydningsfulde færdselsregler er tilsidesat. Er der tale om overtrædelse af sådanne fundamentale færdselsregler, vil frakendelse i overensstemmelse med gældende praksis kunne ske, selv om der ikke foreligger en særligt kvalificeret form for tilregnelser i form af forsæt, grov uagtsomhed, bevidst uagtsomhed eller lignende. Efter Justitsministeriets mening er det både af generalpræventive grunde og af hensyn til mulighederne for at fastlægge en nogenlunde ensartet og overskuelig praksis af væsentlig betydning, at frakendelse i disse tilfælde ikke gøres afhængig af bevis for et særligt dadelværdigt subjektivt forhold. Tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden vil endvidere kunne foreligge, hvor kørslen – selv om der ikke er tale om overtrædelse af fundamentale færdselsregler – må karakteriseres som hensynsløs, hasarderet eller chancepræget. I begge situationer kræves det tillige, at kørslen har voldt skade eller fremkaldt fare herfor. Med reglen om farefremkaldelse har det ikke været hensigten at stille krav om, at der nødvendigvis skal foreligge en aktuel fare. Det vil efter omstændighederne være tilstrækkeligt, at der ved overtrædelsen af den pågældende færdselsregel typisk skabes en farlig situation. Netop den i subjektiv henseende dadelværdige kørsel, f.eks. overhaling under overskridelse af dobbelte spærrelinier, vil ofte være karakteriseret ved, at den – selv om der ikke fremkaldes nogen konkret overhængende fare – er egnet til at fremkalde fare.«

Anvendelsesområdet for færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, om særlig hensynsløs kørsel er beskrevet således i forarbejderne til bestemmelsen (FT 1974-1975, 2. samling, tillæg A, sp. 1996-1997):

»Foruden tilfælde, hvor der foreligger forsætlig skadetilføjelse, f.eks. forsætlig påkørsel, skal ubetinget frakendelse ske, hvor føreren forsætlig har fremkaldt nærliggende fare for skadetilføjelse eller i øvrigt har kørt på en særlig hensynsløs måde. En sådan kørsel er karakteriseret

ved, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed. I modsætning til, hvad der er tilfældet med hensyn til anvendelsen af § 126, stk. 1, nr. 1, stilles der således her altid krav om en kvalificeret form for tilregnelser. Bestemmelsen vil eksempelvis omfatte kørsel, der retter sig mod at forulempe eller bringe en anden trafikant i fare (chikanekørsel), hasarderet kørsel, f.eks. for at unddrage sig forfølgning, hård og pågående kørsel, der medfører konkret skadeforvoldelse eller farefremkaldelse, og som udføres med bevidsthed om, at den fører til forulempelse eller farefremkaldelse, samt grove former for kapkørsel, flokkørsel og lignende »chokkørsel«. Bestemmelsen vil også omfatte kørsel med køretøjer uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart. I den foreslåede formulering ligger endvidere, at de følger, som kørslen har haft i form af personskade eller materiel skade, ikke kan tillægges betydning. Om kørslen resulterer i sådanne skader, vil ofte bero på tilfældige omstændigheder, som ikke har nogen virkelig sammenhæng med kørselens karakter. For så vidt angår personskade er forslaget på dette punkt næppe ganske overensstemmende med de hidtil anlagte synspunkter, idet man efter gældende praksis også i relation til frakendelsesspørgsmålet har lagt vægt på, om der er sket personskade af et sådant omfang, at der har været grundlag for at dømmes for uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 eller uagtsomt legemsbeskadigelse efter straffelovens § 249. Man har imidlertid ikke fundet, at de hensyn til skadelidtes og omgivelsernes reaktion, som må antages at ligge bag denne praksis, bør tillægges afgørende betydning for valget mellem betinget og ubetinget frakendelse.«

Retsudvalget tilsluttede sig disse synspunkter med følgende bemærkninger (FT 1974-1975, 2. samling, tillæg B, sp. 966-967):

»Hvad angår grænsen mellem de betingede og ubetingede tilfælde af frakendelse efter det nye system, kan udvalget med hensyn til karakteriseringen af begrebet »på særlig hensynsløs måde« tilslutte sig de eksempler på en sådan kørsel, der er anført i lovforslagets bemærkninger, herunder at der kan blive tale om ubetinget frakendelse ikke blot ved egentlig hasarderet kørsel, men også når en hård og pågående kørsel tillige er farlig for andre og føreren må have været klar over dette. F.eks. må den, der kører med betydelig hastighed og gentagne gange negligerer vejkryds og fodgængere i fodgængerovergange, eller som i tæt trafik gentagne gange overskrider fuldt optrukne spærrelinier, således at der herved opstår farlige situationer, som regel siges at have kørt på særlig hensynsløs måde. Det samme gælder som anført i lovforslagets bemærkninger den, der anvender et køretøj uden eller med meget betydelig nedsat bremse- eller styreevne eller andre mangler, der kan føre til nærliggende risiko for andre trafikanter, når risikoen har stået eller måttet stå føreren klart.«

Karakteristisk for den særlig hensynsløse kørsel er således, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed, hvilket ikke er en betingelse for så vidt angår den, som ved sin kørsel har tilsidesat væsentlige hensyn til færdselssikkerheden.

Bestemmelserne i § 126, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, nr. 1, om førerretsfrakendelse finder – i modsætning til færdselslovens § 118, stk. 6 – anvendelse også i tilfælde, hvor der samtidig sker domfældelse efter straffelovens bestemmelse i § 241, § 249 og § 252.

Ved lov nr. 267 af 21. april 2004 er § 126 er ændret, således at stk. 2 er blevet til stk. 4. Denne ændring af § 126, som er en følge af indførelsen af et klippekortsystem, træder i kraft på et af justitsministeren endnu ikke fastsat tidspunkt.

2.3. Straffelovens bestemmelse om forsætlig fareforvoldelse

Straffelovens § 252 om forsætlig fareforvoldelse er efter lov nr. 380 af 6 juni 2002 affattet således:

»§ 252. Med fængsel indtil 8 år straffes den, der for vindings skyld, af grov kåd-
hed eller på lignende hensynsløs måde
volder nærliggende fare for nogens liv el-
ler førlighed.

Stk. 2-3. (Udeladt)«

Straffelovens § 252, stk. 1, er i modsætning til færdselslovens § 126 et konkret færedelikt, som forudsætter, at der i det givne tilfælde har været fare for en anden persons liv eller førlighed. Det er således ikke tilstrækkeligt, at handlingen generelt set er farlig. Anvendelse af denne bestemmelse forudsætter, at der foreligger forsæt.

Der er i teorien uenighed om, hvorvidt der bør straffes i sammenstød mellem straffelovens § 241 og § 252, stk. 1. Denne uenighed genfindes i praksis. Således er der i dom 32 i bilaget til denne redegørelse frifundet for overtrædelse af straffelovens § 252, stk. 1, i forhold til den dræbte, men dømt herfor i forhold til anden person, hvis liv eller førlighed konkret var i fare som følge af tiltaltes kørsel. I dom 7 er der straffet både for overtrædelse af straffelovens § 241 og § 252 i et tilfælde, hvor tiltalte førte bil med en hastighed på 125 km/t mod tilladt 60 km/t, hvorved han påkørte en fodgænger, der krydsede gaden. Der er ikke oplysninger i dommen om, at der forelå konkret fare for andre.

Strafferammen i straffelovens § 252 blev ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 forhøjet fra fængsel indtil 4 år til fængsel indtil 8 år. Om denne forhøjelse henvises til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, der er gengivet under afsnit 2.1. ovenfor, der tager sigte på den situation, hvor der ikke samtidig straffes for overtrædelse af straffelovens § 241 eller § 249.

2.4. Færdselslovens § 133 a om konfiskation af motorkøretøj

Bestemmelsen i færdselslovens § 133 a om konfiskation af motorkøretøj er affattet således:

»§ 133 a. Ved særlige grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven kan der ske konfiskation af det ved overtrædelsen anvendte motorkøretøj, såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven og såfremt konfiskationen ikke er urimelig.

Stk. 2. I øvrigt gælder borgerlig straffelovs regler om konfiskation.«

Færdselslovens § 133 a giver udtrykkelig hjemmel til konfiskation af motorkøretøjer ved særlig grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven. Bestemmelsen, som supplerer straffelovens regler om konfiskation, anvendes navnlig ved grove eller gentagne tilfælde af spirituskørsel, ved gentagne kørsler i frakendelsestiden og ved gentagne kørsler, hvor føreren på intet tidspunkt har erhvervet kørekort.

I forarbejderne til færdselslovens § 133 a om konfiskation af motorkøretøjer er der bl.a. anført således om bestemmelsens anvendelse (FT 1990/1991, 2. samling, tillæg A, sp. 1196):

»Efter Justitsministeriets opfattelse bør domstolene i videre omfang end tilfældet er i dag benytte konfiskation af de anvendte motorkøretøj som en yderligere sanktion ved særlig grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven. Det er navnlig hensigten, at konfiskation skal kunne ske i følgende typer af færdselslovsovertrædelser:

1. Grove eller gentagne tilfælde af spirituskørsel, herunder også enkeltstående tilfælde, hvor forholdet er udtryk for en særlig hensynsløs tilsidesættelse af færdselssikkerheden,
2. gentagne kørsler i frakendelsestiden, der viser en manglende respekt for førerrettens frakendelse uden at antallet af kørsler tilnærmelsesvis nærmer sig 8-10 kørsler i frakendelsestiden, og
3. gentagne kørsler uden nogensinde at have erhvervet kørekort.

Det vil for alle ovennævnte tilfælde gælde, at det er en forudsætning for konfiskation, at denne må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven. Endvidere må konfiskationen ikke være urimelig.«

Som det fremgår af bestemmelsens ordlyd og forarbejder, er det ikke en betingelse for konfiskation af et motorkøretøj, at den pågældende tidligere er straffet for eksempelvis spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Men da det til lige er en betingelse for konfiskation, at denne må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven, vil der i praksis næppe være tilstrækkeligt grundlag for konfiskation, medmindre den pågældende tidligere er straffet for overtrædelse af færdselsloven.

Konfiskation kunne dog eventuelt tænkes, f.eks. hvis den pågældende har ført motorkøretøj, selv om hans førerret er inddraget administrativt, og han dermed har udvist manglende respekt for inddragelsen.

Justitsministeren har den 23. februar 2005 fremsat lovforslag om ændring af færdselsloven, herunder om ændring af færdselslovens § 133 a, som ifølge lovforslaget skal have følgende affattelse:

»§ 133 a. Ved grove eller gentagne overtrædelser af færdselsloven kan der ske konfiskation af det ved overtrædelsern anvendte motordrevne køretøj, hvortil der kræves kørekort, hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven. Under tilsvarende betingelser kan der ske konfiskation af et motordrevet køretøj, hvortil der kræves kørekort, der ejes af den person, der havde foretaget overtrædelsern, selv om køretøjet ikke er anvendt ved overtrædelsern.

Stk. 2. Konfiskation skal ske, hvis ejeren af køretøjet har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20, der medfører ubetinget frakendelse af førerretten, og den pågældende 2 gange tidligere inden for de seneste 3 år, før det nye forhold er begået, har gjort sig skyldig i spirituskørsel med en promille over 1,20, der har medført ubetinget frakendelse af førerretten. Konfiskation skal ske, selv om køretøjet ikke er anvendt ved den aktuelle overtrædelse.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 2 kan fraviges, når særlige grunde undtagelsesvis taler herfor.

Stk. 4. I øvrigt gælder straffelovens regler om konfiskation.«

I de almindelige bemærkninger til lovforslaget er der under punkt 9.1.3. bl.a. anført således:

»Justitsministeriet er enig i, at en øget anvendelse af muligheden for konfiskation dels vil mindske risikoen for, at den pågældende begår grove yderligere eller gentagne færdselslovsovertrædelser, dels vil styrke den præventive effekt af reglen. Justitsministeriet kan på den baggrund tiltræde, at anvendelsesområdet for færdselslovens konfiskationsbestemmelse ud-

vides i forhold til den gældende bestemmelse i § 133 a, stk. 1. Bestemmelsen i § 133 a, stk. 1, finder som hidtil anvendelse både i forbindelse med spirituskørsel og i forbindelse med andre grove færdselslovsovertrædelser, f.eks. ved særlig hensynsløs kørsel. Med den foreslåede ændring tilsigtes en udvidet brug af konfiskation i forbindelse med grove færdselslovsovertrædelser, hvad enten der er tale om spirituskørsel, kørsel i frakendelsestiden, særlig hensynsløs kørsel eller andre grove overtrædelser.«

Og videre:

»Justitsministeriet vil anmode Rigsadvokaten om nøje at følge anvendelsen i praksis af den obligatoriske konfiskationsregel. Justitsministeriet vil endvidere anmode Rigsadvokaten om at overveje behovet for retningslinier på området med henblik på at sikre, at anklagemyndigheden i videre omfang end i dag nedlægger påstand om konfiskation af det anvendte køretøj. Justitsministeriet vil i den forbindelse anmode Rigsadvokaten om også at overveje behovet for retningslinier for konfiskation af køretøjer, som ejes af tredjemand, med henblik på at sikre, at anklagemyndigheden er tilstrækkelig opmærksom på muligheden for konfiskation i disse tilfælde.«

3. Grundlaget for denne redegørelse

Ved skrivelse af 2. december 2004 til samtlige politimestre samt Politidirektøren i København anmodede jeg politikredsene om at indsende kopi af domme afsagt i perioden fra den 1. august 2003 til udgangen af november 2004 vedrørende sager, hvor der var domfældt for:

- overtrædelse af straffelovens § 241 og spiritus/promillekørsel, jf. færdselslovens § 53,
- overtrædelse af straffelovens § 241 og færdselslovens § 54, stk. 1, eller
- overtrædelse af straffelovens § 241 og forsætlig fareforvoldelse, jf. straffelovens § 252, eller særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.

Indberetningsperioden er valgt således, at den ligger i umiddelbar forlængelse af den indberetningsordning, som var grundlaget for min rede-

gørelse af januar 2004, der er nævnt ovenfor under punkt 1.

4. Vurdering og overvejelser vedrørende straffene og konfiskation

4.1. De konkrete sager, der er indberettet af politikredsene

Politikredsene har hertil indberettet i alt 36 domme, hvor der i perioden fra den 1. august 2003 til udgangen af november 2004 er domfældt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1, og uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel.

Vedrørende enkelte af de 36 indberettede domme er der efter udgangen af november 2004 afsagt en anke. Ankedommen er i disse tilfælde inddraget i redegørelsen.

Endvidere har jeg i denne redegørelse inddraget seks domme, som indgik i min redegørelse fra januar 2004. Denne tidligere redegørelse indeholdt syv domme vedrørende overtrædelse af straffelovens § 241, men den ene (dom 1 i 2004-redegørelsen) var under anke og er efterfølgende indberettet som en af de ovennævnte 36 domme.

Grundlaget for denne redegørelse er således i alt 42 sager, som er beskrevet nærmere i bilaget til redegørelsen.

Dommenes resultat er gengivet i skemaet nedenfor:

§ 241 i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel	§ 241 i forbindelse med spirituskørsel	§ 241 i forbindelse med spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel
Dom 1-2 (60 dage) Dom 3 (4 måneder) Dom 4-5 (6 måneder) Dom 6 (9 måneder, fællesstraf) Dom 7 (10 måneder)	Dom 8 (60 dage og bøde) Dom 9 (4 måneder) Dom 10 (6 måneder) Dom 11-14 (10 måneder) Dom 15 (1 år, heraf 8 måneder betinget) Dom 16 (1 år, heraf 6 måneder betinget med særvilkår) Dom 17-22 (1 år) Dom 23 (1 år og 1 måned) Dom 24-26 (1 år og 3 måneder) Dom 27 (1 år og 4 måneder) Dom 28-29 (1 år og 6 måneder, fællesstraffe) Dom 30 (3 år)	Dom 31 (6 måneder) Dom 32 (7 måneder, tillægsstraf) Dom 33 (10 måneder) Dom 34 (1 år og 3 måneder) Dom 35-37 (1 år og 6 måneder) Dom 38-39 (2 år) Dom 40 (2 år og 6 måneder)

Udgangspunktet for straffastsættelse i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel bør ifølge forarbejderne til ændringen i 2002 af straffelovens § 241 være fængsel i 6-8 måneder.

Strafudmålingen i dom 1 (fængsel i 60 dage) og dom 2 (fængsel i 60 dage) ligger væsentligt under dette niveau, mens strafudmålingen i dom 3 (fængsel i 4 måneder) ligger under.

Dom 1 (fængsel i 60 dage), som er en anke, vedrører et tilfælde, hvor tiltalte skiftede kørebane på grund af en forankørende, som var standset for rødt lys, hvorefter tiltalte kørte ind i det lysregulerede kryds for rødt lys. I krydset påkørte tiltalte en venstresvingende bilist, hvilket medførte, at tiltalte mistede kontrollen med bilen

og påkørte to fodgængere, som begge blev dræbt. Det er i dommen anført, at tiltalte havde ført bilen på en særlig hensynsløs måde. Anklagemyndigheden havde under sagen påstået stadfæstelse.

Dom 2 (fængsel i 60 dage) vedrører et tilfælde, hvor tiltalte, som ikke tidligere var straffet, i tættere bebygget område førte en bil med ca. 90 km/t. I en venstresvingkurve mistede tiltalte kontrollen med bilen, som skred over i modsatte kørebaneland, hvor den påkørte en modkørende varebil og efterfølgende en knallertkører, som blev dræbt. Det er i dommen anført, at tiltaltes kørsel har været hensynsløs, men dommen indeholder ingen begrundelse for strafudmålin-

gen. Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse.

Dom 3 (fængsel i 4 måneder), som er en anke-dom, vedrører et tilfælde, hvor tiltalte, som ikke tidligere var straffet, i tættere bebygget område foretog en overhaling i modsatte kørebane og fortsatte kørslen venstre om et helleanlæg, hvorefter han i venstre vognbane påkørte en fodgænger, som blev dræbt. Kørslen venstre om helleanlægget synes efter det i dommen anførte at være sket som en undvigemanøvre. Ved byrettens dom blev straffen udmålt til fængsel i 20 dage. Landsretten forhøjede under hensyn til kørs-lens hensynsløse karakter og under henvisning til forarbejderne til straffelovens § 241 straffen til fængsel i 4 måneder.

I dom 4 og dom 5 (begge fængsel i 6 måneder), dom 6 (9 måneder) og dom 7 (fængsel i 10 måneder) er straffen fastsat i overensstemmelse med udgangspunktet i forarbejderne eller højere.

Henset til, at dom 2 (fængsel i 60 dage) er under anke, er det alene dom 1 (fængsel i 60 dage) og dom 3 (fængsel i 4 måneder), som giver mig anledning til bemærkninger. Dom 1 forekommer mild, og anklagemyndighedens påstand burde efter min opfattelse have været skærpelse. I dom 3 blev der ved strafudmålingen henvist til forarbejderne til straffelovens § 241, hvorefter straffen blev væsentligt forhøjet i forhold til byrettens resultat. Straffastsættelsen i landsretten er som anført sket under henvisning til lovforarbejderne. Dette sammenholdt med den af byretten udmålte straf på fængsel i 20 dage indikerer efter min opfattelse, at tiltaltes hensynsløse kørsel konkret af såvel by- som landsret er vurderet til at være af mildere karakter. I ingen af dommene var den tiltalte straffet af betydning for sagen.

Udgangspunktet for straffastsættelse i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med promille- og spirituskørsel bør ifølge forarbejderne til ændringen i 2002 af straffelovens § 241 være fængsel i 10-12 måneder.

Dom 8 (fængsel i 60 dage og bøde), dom 9 (fængsel i 4 måneder) og dom 10 (fængsel i 6 måneder) ligger under dette niveau.

Dom 8, der alene medførte en straf på fængsel i 60 dage og en bøde, er speciel, fordi der var tale om fastsættelse af en tillægsstraf i medfør af straffelovens § 89 til en dom for røveri på fængsel i 1 år og 3 måneder. Endvidere var tiltaltes promille 0,55 og derfor kun lige omfattet af de i forarbejderne angivne retningslinier. Straffen

forekommer dog alligevel mild, men sagen blev ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb.

I dom 9 blev straffastsættelsen på 4 måneders fængsel af byretten begrundet med, at den tiltaltes alkoholpromille var i området 0,50 til 0,80. Sagen blev anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse, men landsretten stadfæstede byrettens dom. Den dræbte var passager i tiltaltes bil. Tiltalte var ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

I dom 10 er straffastsættelsen på fængsel i 6 måneder ikke nærmere begrundet, men det fremgår af dommen, at den dræbte var passager i tiltaltes bil. Den tiltalte var ikke tidligere straffet af betydning for sagen.

I dommene 15 og 16 blev straffen delvist betinget.

I dom 15 blev straffen udmålt til fængsel i 1 år, men 8 måneder blev gjort betinget, da der alene var tale om promillekørsel (1,03), og fordi afdøde, der var passager i bilen, selv havde valgt at deltage i kørslen efter et værtshusbesøg. Den tiltalte var ikke tidligere straffet.

I dom 16 blev straffen ligeledes udmålt til fængsel i 1 år, hvoraf 6 måneder blev gjort betinget. Om strafudmålingen henviste retten til Højesterets dom i UfR 1996, side 1017, hvoraf det fremgår, at udgangspunktet for straffastsættelsen burde være fængsel i 6-8 måneder samt til, at strafferammen i straffelovens § 241 var hævet fra 4 til 8 år. Om valget af delvist betinget dom anførte retten, at tiltalte var i misbrugsbehandling. Fortsat misbrugsbehandling blev fastsat som vilkår til den betingede del af dommen. Den tiltalte var ikke straffet af betydning for sagen.

I dommene 11-30 er straffene fastsat i niveauet mellem 10 måneder til og med 3 år. Der er således i disse sager udmålt straffe svarende til udgangspunktet på fængsel i 10-12 måneder eller højere straffe.

Udgangspunktet for straffastsættelse i sager uagtsomt manddrab i forbindelse med promille- og spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel bør ifølge forarbejderne til straffelovens § 241 være markant højere end fængsel i 10-12 måneder.

Strafudmålingen i dom 31 og 32 ligger væsentligt under dette niveau, mens strafudmålingen i dom 33 ligger under.

Dom 31 (fængsel i 6 måneder) vedrører et tilfælde, hvor den tiltalte, som tidligere var frakendt førerretten betinget for hastighedsover-

skridelse, med en alkoholpromille på 0,63 på en landevej med ca. 150 km/t foretog en overhaling. Herefter kørte han ind i en forankørende bil, hvori tre personer blev dræbt. Dommen indeholder ingen nærmere begrundelse for strafudmålingen.

Dom 32 (fængsel i 7 måneder), som er en ankedom, vedrører et tilfælde, hvor den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, med en alkoholpromille på 0,53 kørte væddeløbskørsel med en medtiltalt, hvis liv eller førlighed han tillige udsatte for fare, jf. straffelovens § 252, hvorefter han kørte frontalt ind i en højresvingende bil, hvis fører blev dræbt.

Dom 33 (fængsel i 10 måneder) vedrører et tilfælde, hvor den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, med en alkoholpromille på 0,70 førte en bil i en motorvejskurve med mindst 160 km/t, hvor højst tilladte hastighed var 90 km/t, hvilket medførte, at han mistede kontrollen over bilen, som påkørte autoværnet, hvorved tiltaltes ven, der var passagerer i bilen, blev dræbt. Straffastsættelsen er begrundet med den påvirkning, færdselsuheldet har haft på tiltaltes personlige forhold. Disse er ikke nærmere oplyst i dommen.

I dom 34-40 er straffen fastsat mellem 1 år og 3 måneder og 2 år og 6 måneder, hvilket svarer til angivelsen i forarbejderne om en straf, der markant overstiger 10-12 måneder.

Det er alene dommene 31, 32 og 33, der giver mig anledning til bemærkninger. I dommene 31 og 32 har den tiltaltes alkoholpromille været meget lav og har således kun lige været omfattet af de i forarbejderne angivne retningslinier. I dom 31 var tiltalte endvidere tidligere frakendt førerretten betinget for hastighedsoverskridelse, og dommen forekommer derfor mild, selvom tiltaltes alkoholpromille var lav. I dom 33 var den dræbte tiltaltes ven, og straffastsættelsen er begrundet med den påvirkning færdselsuheldet har haft på tiltaltes personlige forhold. Hertil kommer, at tiltaltes alkoholpromille var forholdsvis lav.

Uden for de i skemaet opregnede tilfælde er der indberettet to domme (dom 41 og 42), hvor der er domfældt for uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1. Begge domme vedrører bilister, som er faldet i søvn under kørslen, og i begge tilfælde medførte dette, at andre trafikanter blev dræbt.

I dom 41 (betinget fængsel i 30 dage) blev tiltaltes kørsel henført under færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, hvorfor han blev frakendt førerretten ubetinget.

I dom 42 (fængsel i 10 måneder) anførte landsretten, at der ikke var grundlag for at anse den tiltaltes kørsel for særlig hensynsløs, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, hvorfor førerretten blev frakendt tiltalte betinget. Straffen blev fastsat til fængsel i 10 måneder, idet der blev henvist til bemærkningerne til ændringen af straffelovens § 241 i 2002, hvoraf det fremgår, at forhøjelsen også skal slå igennem i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1.

Der er således en væsentlig forskel i strafudmålingen i dom 41 og dom 42. Det er min opfattelse, at dom 41 burde have været anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpeelse.

Sammenfattende viser de refererede domme, at der i størsteparten af sagerne er fastsat straffe i overensstemmelse med udgangspunkterne i forarbejderne til lovændringen i 2002. I nogle tilfælde er der dog fastsat straffe, som umiddelbart forekommer at være mildere end de udgangspunkter for straffastsættelsen, der fremgår af forarbejderne. I de fleste af disse tilfælde synes der dog at kunne peges på konkrete formildende omstændigheder, f.eks. en lav alkoholpromille eller personlige forhold, som efter almindelige strafudmålingsprincipper kan begrunde en mildere straf.

4.2. Sammenligning af domme om uagtsomt manddrab i forbindelse med henholdsvis spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel.

Som anført er der i forarbejderne til ændringen i 2002 af straffelovens § 241 fastsat en differentiering af strafniveaet for uagtsomt manddrab begået i forbindelse med spirituskørsel og i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel.

Det fremgår således af forarbejderne, at straffen for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel som udgangspunkt forudsættes udmålt til fængsel i 6-8 måneder, og at straffen for uagtsomt manddrab i forbindelse med promille- og spirituskørsel forudsættes udmålt til fængsel i 10-12 måneder.

Af de ovenfor under punkt 4.1. nævnte domme fremgår det, at der også i retspraksis ved straffastsættelsen differentieres mellem uagtsomt manddrab begået i forbindelse med spirituskør-

sel og uagtsomt manddrab begået i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel.

Som eksempel herpå kan nævnes dom 21, hvor den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 2, ved med en alkoholpromille på 1,18 at have foretaget en overhaling uden at sikre sig, at der var tilstrækkelig afstand til modkørende, hvorfor han måtte foretage en undvigemanøvre til højre, hvorved han påkørte det overhalede køretøj og mistede kontrollen over bilen, som skred ind på en cykelsti, hvor den ramte en cyklist, som blev dræbt. Straffen blev fastsat til fængsel i 1 år, der svarer til udgangspunktet for straffastsættelsen.

Til sammenligning kan nævnes dom 3, som er en ankedom, hvor den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, ved at have foretaget en overhaling i modsatte kørebane i tættere bebygget område og fortsat kørslen venstre om et helleanlæg, hvorefter han i venstre vognbane påkørte en fodgænger, som blev dræbt. Straffen blev fastsat til fængsel i 4 måneder, men som det fremgår ovenfor under afsnit 4.1. skyldes dette formentlig, at tiltaltes hensynsløse kørsel er vurderet til at være af mildere karakter.

Endvidere kan nævnes dom 9 og dom 1, som begge er ankedomme.

I dom 9 blev den tiltalte dømt for med en alkoholpromille på 0,74 som fører af personbil at have undladt at holde en efter forholdene passende hastighed, hvilket medførte, at han mistede kontrollen over bilen, der ramte et træ, hvorved en passager i tiltaltes bil blev dræbt. Straffen blev fastsat til fængsel i 4 måneder. Landsretten begrundede straffastsættelsen, der ligger væsentligt under udgangspunktet på fængsel i 10-12 måneder, med den lave promille.

I dom 1 blev den tiltalte dømt for at have skiftet kørebane på grund af en forankørende, som var standset for rødt lys, hvorefter tiltalte kørte ind i det lysregulerede kryds for rødt lys. I krydset påkørte tiltalte en venstresvingende bilist, hvilket medførte, at tiltalte mistede kontrollen med bilen og påkørte to fodgængere, som begge blev dræbt. Straffen blev fastsat til fængsel i 60 dage. Det skal dog bemærkes, at anklagemyndighedens påstand for landsretten var stadfæstelse. Påstanden burde efter min opfattelse have

været skærpelse, idet udgangspunktet for straffastsættelsen ifølge forarbejderne er 6-8 måneder.

Begge de nævnte eksempler viser, at uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, men uden samtidig hensynsløs kørsel, straffes strengere end uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel. Dette fremgår også af skemaet ovenfor i afsnit 4.1., hvor den højeste straf for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel er fængsel i 10 måneder, mens der er adskillige sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, der har medført straffe på fængsel i 10 måneder (4 sager) eller 1 år (8 sager) eller endnu højere straffe.

4.3. Relevante kriterier ved bedømmelsen af tiltaltes kørsel

Som anført ovenfor under punkt 2.2. skelnes der i færdselslovens § 126 mellem en kørsel, der sker under tilslidsættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden (stk. 1, nr. 1), og en kørsel, som kan betegnes som særlig hensynsløs (stk. 2, nr. 1).

I bestemmelsens forarbejder og i retspraksis synes navnlig følgende kriterier at være afgørende for, hvorvidt kørslen bedømmes som særlig hensynsløs, jf. § 126, stk. 2, nr. 1:

- førerens subjektive tilregnelser
- chikanekørsel
- hasarderet kørsel, f.eks. i forbindelse med flugt fra politiet
- hård og pågående kørsel, som bevidst medfører skade eller farefremkaldelse
- kørsel med et køretøj med væsentlig nedsat bremse- eller styreevne eller manglende lys
- betydelige hastighedsoverskridelser og manglende opmærksomhed i forbindelse med høj hastighed
- overskridelse af fuldt optrukne spærrelinier, hvorved der opstår farlige situationer
- væddeløbskørsel
- kørsel på fortov og cykelsti
- fremkørsel mod rødt lys i trafikerede kryds
- hasarderede overhalinger
- fortsat kørsel, selv om føreren har følt sig træt og derefter er faldet i søvn
- påkørsel af fodgængere i fodgængerfelt
- kørsel mod færdselsretningen på motorvej (spørgelsesbilister)

Hertil kommer de forhold, hvor der ved kørslen tillige realiseres en overtrædelse straffelovens § 252, stk. 1, om forsætlig hensynsløs fareforvoldelse. En sådan kørsel vil formentlig altid være omfattet af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.

De domme i denne redegørelse, der angår særlig hensynsløs kørsel, jf. § 126, stk. 2, nr. 1, omfatter følgende forhold:

- skiftet vognbane på grund af en for rødt lys standset forankørende, hvorefter tiltalte med 80 km/t i et stærkt trafikeret kryds i et beboet område kørte over for rødt lys (dom 1)
- kørt med 90 km/t i en vejkurve i bymæssigt område (dom 2)
- overhaling i modsatte kørebanelvdel venstre om et helleanlæg (dom 3)
- chikane-/kapkørsel med høj hastighed (dom 4)
- ført bil i mørke med meget høj hastighed uden at have sin fulde opmærksomhed på vejen (dom 5)
- slingrende kørsel med lastbil (dom 6)
- kørt med 125 km/t, uagtet højest tilladte hastighed var 60 km/t, og dermed forsætligt fremkaldt nærliggende fare for andres person (dom 7).
- overhaling på våd landevej i mørke med 150 km/t (dom 31)
- væddeløbskørsel (dom 32)
- kørt ind i en motorvejskurve med 160 km/t. Højest tilladte hastighed var 90 km/t (dom 33)
- kørt 139 km/t. Højest tilladte hastighed var 70 km/t (dom 34)
- med høj hastighed kørt over i modsatte kørebanelvdel (dom 35)
- kørt med 100 km/t i tættere bebygget område venstre om helleanlæg om natten i bil uden lys (dom 36)
- kørt helt tæt på forankørende to gange og i forbindelse med overhaling af den forankørende forsøgt at køre umiddelbart ind foran den forankørende, hvorved dennes bil blev ramt (dom 37)
- kørt på fortovet (dom 38)
- kørt med 150 km/t i glat føre venstre om to helleanlæg, uagtet højest tilladte hastighed var 50 km/t (dom 39)
- meget høj hastighed i forbindelse med overhaling på landevej (dom 40)

Følgende forhold bedømmes ifølge bestemmelsens forarbejder og praksis navnlig som kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. § 126, stk. 1, nr. 1:

- alvorlige klapfejl
- hensynsløs, chancepræget og hasarderet kørsel, som ikke indebærer overtrædelse af fundamentale færdselsregler, men som alligevel kan være farlig
- overtrædelse af fundamentale færdselsregler så som vigepligt og fremkørsel mod rødt lys
- påkørsel af fodgængere i fodgængerfelt
- hastighedsoverskridelser
- væsentlige mangler ved køretøjet

I grænsetilfælde vil valget mellem anvendelse af færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1, og § 126, stk. 2, nr. 1, formentlig typisk ske på grundlag af de omstændigheder ved kørslen, som muliggør en vurdering af førerens subjektive tilregnelser.

4.4. Overvejelser om strafudmåling

Det fremgår af de domme i bilaget, der vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel (dom 8-30), at ulykken i de fleste tilfælde er forårsaget af, at tiltalte har mistet kontrollen over køretøjet og påkørt træer eller lignende, eller har fejlbudømt afstand og hastighed m.v. i forbindelse med overhalinger eller svingning, hvorved der er sket sammenstød med andre køretøjer. Endvidere er der en del sager, hvor ulykken er forårsaget af, at tiltalte er kørt over i den modsatte vejbane eller har ført køretøjet for langt til højre, hvorved der er sket påkørsel af modkørende bilister eller personer i vejkanten.

Det er karakteristisk for mange af disse sager, at den tiltalte – bortset fra sin spirituspåvirkethed – ikke forsætligt har tilsidesat de almindelige færdselsregler ved at køre på en hasarderet og hensynsløs måde, men at ulykken er forårsaget ved førerens uopmærksomhed, ved en fejlbømmelse af færdselssituationen eller ved, at føreren ikke har været i stand til at holde køretøjet i den rigtige vejbane.

Den manglende kørefærdighed er normalt forårsaget af spiritusindtagelsen, som medfører en længere reaktionstid, formindskelse af de motoriske færdigheder, nedsat dømmekraft og en urealistisk vurdering af færdselsforholdene og kørslen. Strafhensynet bag forbudet mod spiritus- og promillekørsel er da også at forhindre, at motor-køretøjer, der kan volde betydelig skade, føres af personer, som ikke er i stand til at føre køretøjet

på en forsvarlig måde, og at begrænse risikoen for færdselsulykker.

Spirituskørsel kan således karakteriseres som risikobetonet kørsel.

Dommene i denne redegørelse, som vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel (dom 1-7 og 31-40), er karakteriseret ved, at føreren bevidst sætter sig ud over hensynet til andres sikkerhed ved grovere overtrædelser af færdselsloven. Som det fremgår af oversigten i afsnit 4.3. over dommene vedrørende særlig hensynsløs kørsel, vedrører de fleste af sagerne betydelige hastighedsovertrædelser, herunder også på steder med mange fodgængere og andre trafikanter, kørsel venstre om helleanlæg, kørsel over for rødt lys samt væddeløbskørsel.

Der er her typisk tale om forsætlige overtrædelser af færdselsreglerne, og hvor føreren indså eller burde have indset risikoen for skadeforvoldelse eller farefremkaldelse.

Denne adfærd som fører af et motorkøretøj er efter min opfattelse ikke mindre alvorlig eller mindre risikobetonet end spiritus- eller promillekørsel, hvor kørslen bortset fra spirituspåvirketheden ofte ikke sker på en særlig uforsvarlig måde. Det kan endda anføres, at mange tilfælde af særlig hensynsløs kørsel er mere dadelværdige end kørsel i spirituspåvirket tilstand med en lav promille. Ved spirituskørsel med en lav promille kan det således tænkes, at det ikke står føreren klart, at han er for påvirket af spiritus til lovligt at føre bil.

Det forekommer mig derfor ikke mindre strafværdigt, at en bevidst særlig hensynsløs kørsel forvolder andres død, end når dette skyldes spirituskørsel.

Det vil derfor med hensyn til strafudmåling efter min opfattelse være velbegrundet at sidestille kørsel af denne art med kørsel i spirituspåvirket tilstand i de situationer, hvor kørslen resulterer i personskade eller død, således at udgangspunktet for straffastsættelsen ved uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel ligesom ved spirituskørsel fastsættes til fængsel i 10-12 måneder mod det nugældende udgangspunkt på fængsel i 6-8 måneder.

En sådan forhøjelse af straffene bør efter min opfattelse overvejes i alle de tilfælde, der er omfattet af § 126, stk. 2, nr. 1, om særlig hensynsløs kørsel, jf. herom nærmere bestemmelsens forarbejder, der er beskrevet i afsnit 2.2. oven-

for, og de tilfælde fra praksis, der er beskrevet i afsnit 4.3.

Det bør i givet fald ligesom ved spirituskørsel anses som en skærpene omstændighed, hvis den tiltalte tidligere er fundet skyldig i risikobetonet kørsel. Her bør det efter min opfattelse indgå ikke blot, om den tiltalte forud er dømt for spiritus- eller promillekørsel eller særlig hensynsløs kørsel, men også om tiltalte er fundet skyldig i andre overtrædelser af færdselsloven, der har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som viser, at den pågældende tidligere har udvist betydelig uansvarlighed som fører af et motorkøretøj.

Fastsættelse af straffen i de konkrete sager vil fortsat på domstolenes vurdering i de enkelte sager. I den forbindelse vil der formentlig i de fleste tilfælde også kunne lægges vægt på en række andre strafudmålingsfaktorer. I de domme, der indgår i denne redegørelse, synes der navnlig at være blevet lagt vægt på graden af hensynsløshed ved kørslen, om denne er foregået over en længere strækning, de færdselsmæssige forhold på stedet, antallet af dræbte og tilskadekomne og på, om tiltalte har tilsidesat sin pligt til at hjælpe. Også de personlige forhold har spillet ind i enkelte sager, men bør dog på dette område ligesom det i øvrigt er tilfældet ved færdselslovs-overtrædelser tillægges en mindre fremtrædende betydning.

Derimod er der efter min opfattelse ikke grundlag for at overveje en generel forhøjelse af straffen i de tilfælde, hvor der sker uagtsomt manddrab i forbindelse med kørsel under tilsidesættelse af væsentlige hensyn til færdselssikkerheden, jf. færdselslovens § 126, stk. 1, nr. 1. Disse situationer er i nogle tilfælde karakteriseret ved, at kørslen er hensynsløs, chancepræget eller hasarderet, jf. forarbejderne til bestemmelsen, der er beskrevet i afsnit 2.2. Det fremgår imidlertid også af forarbejderne, at frakendelse i disse tilfælde ikke er afhængig af bevis for et særligt dadelværdigt subjektivt forhold.

Bestemmelsen anvendes derfor også i tilfælde, hvor der er tale om enkeltstående kørselsfejl, hvor der ikke er sket en forsættelig eller uagtsom tilsidesættelse af færdselsreglerne, f.eks. ved »klapfejl«, herunder et øjeblikks uopmærksomhed fra førerens side eller en fejlbetjening af køretøjet, eller ved vanskelige trafikale forhold, f.eks. dårlige oversigtsforhold, glat føre, tåge eller solblænding.

På den baggrund bør en eventuel strafforhøjelse efter min opfattelse alene ske i tilfælde af uagtsomt manddrab i forbindelse med en kørsel, der kan henføres under § 126, stk. 2, nr. 1.

4.5. Overvejelser om konfiskation

Der er i ingen af de sager om overtrædelse af straffelovens § 241, som indgår i denne redegørelse, nedlagt påstand om konfiskation af den tiltalte køretøj. Dette kunne f.eks. have været aktuelt i dom 30, hvor den tiltalte tidligere mange gange var dømt for spiritus- og promillekørsel, men der var tale om en bil, som var lånt af en bekendt. Endvidere kunne konfiskation have været overvejet i dom 40, hvis ikke kørslen var foregået i en brugsstjålet bil.

Som det fremgår af afsnit 2.4. om anvendelsesområdet for bestemmelsen om konfiskation i færdselslovens § 133 a, kan der ske konfiskation ved særlig grove overtrædelser af færdselsloven, herunder også ved enkeltstående tilfælde, hvor forholdet er udtryk for en særlig hensynsløs tilsidesættelse af færdselssikkerheden. Det fremgår dog samtidig af bestemmelsen, at konfiskation skal anses for påkrævet for at forebygge yderligere overtrædelser af færdselsloven. Dette er også en betingelse i den nye affattelse af færdselslovens § 133 a, der er foreslået ved lovforslaget fremsat den 23. februar 2005.

Også bestemmelsen i straffelovens § 75, stk. 2, hvorefter genstande, der har været brugt ved en strafbar handling, kan konfiskeres, hvis det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, indeholder en forudsætning om, at konfiskationen sker af kriminalpræventive grunde for at forhindre ny kriminalitet.

En sådan præventiv nyttevirkning af inddragelsen af et køretøj, som er anvendt ved risikokørsel, kan efter min opfattelse normalt kun antages at foreligge, hvis den tiltaltes adfærd begrundet en risiko for, at køretøjet på ny vil blive brugt på lignende måde. Denne forudsætning kan – selv om kørslen har forårsaget trafikdrab – formentlig kun meget sjældent tænkes at være opfyldt i de situationer, hvor en person for første gang tiltales i en sag om spiritus/promillekørsel eller særlig hensynsløs kørsel, hvis den pågældende ikke tidligere er dømt for grove færdselslovovertrædelser.

Konfiskation efter færdselslovens § 133 a af det køretøj, der er anvendt ved kørslen, vil derfor normalt kun blive aktuel, hvis den tiltalte tidlige-

re er dømt for spiritus- eller promillekørsel, særlig hensynsløs kørsel eller andre former for risikobetonet kørsel og derved har udvist en gentagne uansvarlighed som fører af motorkøretøj.

Jeg har på den baggrund overvejet, om der kunne være grundlag for at foreslå en lettere adgang til konfiskation ved uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel.

Begrundelsen for at udvide området for konfiskation skulle – når begrundelsen ikke er de præventive hensyn, der er nævnt ovenfor – i givet fald være, at der i disse tilfælde er behov for en yderligere strafferetlig reaktion som en misbilligelse af det strafbare forhold, eller at det i særlig grad er stødende for retsbevidstheden, hvis gerningsmanden fortsat bevarer rådigheden over køretøjet.

Spirituskørsel, hvor der ikke sker personska- de, medfører normalt bøder eller kortere frihedsstraffe. Ligeledes medfører særlig hensynsløs kørsel, hvor faren ikke realiseres, bøde eller eventuelt en kortere frihedsstraf efter bestemmelsen i færdselslovens § 118, stk. 6.

Hvor disse former for risikokørsel resulterer i, at andre personer bliver dræbt, stiger straffen ganske betydeligt, idet udgangspunktet for strafafsættelsen i disse tilfælde som nævnt ovenfor er fængsel i enten 6-8 måneder ved særlig hensynsløs kørsel og 10-12 måneder ved spiritus/promillekørsel med en markant forhøjelse af straffen, hvis der samtidig er kørt på en særlig hensynsløs måde.

Dette er tilfældet, selv om den udviste adfærd under kørslen ikke er en anden end i de situationer, hvor omstændighederne tilfældigvis ikke medfører færdselsulykker. Straffen ved spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel, der forårsager trafikdrab, er således meget strengere end den straf, der ville blive resultatet, hvis straffen for spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel blev lagt sammen med den straf, der udmåles ved uagtsomt manddrab, der ikke skyldes spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel.

Som det fremgår af det anførte, er der således et stort spring mellem straffen for spiritus/promillekørsel, hvor ingen skade sker, og straffen, hvor kørslen resulterer i uagtsomt manddrab.

Der er på den baggrund efter min opfattelse næppe grundlag for ud fra »pønalt« prægede synspunkter – som en yderligere »straf« – at

foreslå en udvidet mulighed for at konfiskere det køretøj, som er anvendt ved kørslen.

Hertil kommer, at uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel efter de gældende regler medfører en længere ubetinget frakendelse af førerretten, hvilket vil afholde de fleste fra nye lignende overtrædelser af færdselsloven.

Endelig bemærkes, at en ændring af færdselslovens § 133 a i overensstemmelse med det forslag, som er fremsat af justitsministeren i februar 2005, vil medføre en udvidet adgang til konfiskation i forbindelse med grove færdselslovs-overtrædelser, hvad enten der er tale om spirituskørsel, kørsel i frakendelsestiden, særlig hen-

synsløs kørsel eller andre grove overtrædelser af færdselsloven. Endvidere indeholder forslaget en regel om obligatorisk konfiskation, når en person for tredje gang kører spirituskørsel.

Jeg finder på den baggrund ikke, at der er grundlag for at foreslå ændringer med hensyn til konfiskation af køretøjet ved uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel. Det bemærkes i den forbindelse også, at retsfølgerne ved overtrædelse af straffelovens § 241 – hvor der jo ikke har været forsæt til skadeforvoldelse – ikke bør fastsættes alene ud fra den almindelige følelsesmæssige reaktion på trafikdrab.

RIGSADVOKATEN

Marts 2005

J.nr. 2004-709-0018

Oversigt over domme i sager om uagtsomt manddrab efter straffelovens § 241 i forbindelse med spirituskørsel eller særlig hensynsløs kørsel

Rigsadvokaten har anmodet politikredsene om at indsende kopi af domme afsagt i perioden fra den 1. august 2003 til udgangen af november 2004 vedrørende sager, hvor der er domfældt for

- overtrædelse af straffelovens § 241 og spiritus/promillekørsel, jf. færdselslovens § 53,
- overtrædelse af straffelovens § 241 og færdselslovens § 54, stk. 1, eller
- overtrædelse af straffelovens § 241 og forsætlig fareforvoldelse, jf. straffelovens § 252, eller særlig, hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.

Oversigten indeholder ankedomme afsagt efter udgangen af november 2004.

I oversigten er der i alt 42 domme, hvoraf syv domme vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, 23 domme vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, ti domme vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel og to domme vedrører uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1.

Seks af dommene i oversigten indgik tillige i min redegørelse fra januar 2004.

Oversigten er opbygget sådan, at dommene med de strengeste sanktioner inden for hver kategori nævnes sidst.

Uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel

- **Dom 1 – Østre Landsrets ankedom af 14. november 2003 (U 2004.695 Ø)**
- **Fængsel i 60 dage og frakendelse af førerretten i 2 år**

Den tiltalte blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved at have skiftet kørebane på grund af en forankørende, som var standset for rødt lys, hvorefter tiltalte med 80 km/t kørte over for rødt lys i et stærkt tra-

fikeret kryds i et beboet område. I krydset påkørte tiltalte en venstresvingende bilist, hvilket medførte, at tiltalte mistede kontrollen med bilen og påkørte to fodgængere, som afgik ved døden.

- **Dom 2 - Retten i Næstveds dom af 28. april 2004**
- **Fængsel i 60 dage og frakendelse af førerretten i 2 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved i tættere bebygget område at have ført en bil med ca. 90 km/t. I en venstresvingkurve mistede tiltalte kontrollen med bilen, som skred over i modsatte kørebaneland, hvor den påkørte en modkørende varebil og efterfølgende en knallertkører, som blev dræbt. Dommen er anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse og er berammet til domsforhandling i Østre Landsret den 14. marts 2005.

- **Dom 3 – Østre Landsrets ankedom af 17. maj 2004 (U 2004.2208 Ø)**
- **Fængsel i 4 måneder og frakendelse af førerretten i 3 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved at have foretaget en overhaling i modsatte kørebane i tættere bebygget område og fortsat kørslen venstre om et helleanlæg, hvorefter han i venstre vognbane påkørte en fodgænger, som blev dræbt. Om strafudmålingen anførte landsretten bl.a.: »Straffen forhøjes under hensyn til kørselens hensynsløse karakter og den ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 tilsigtede strafskærpelse til fængsel i 4 måneder. Det tiltrædes, at der er truffet bestemmelse om ubetinget førerretsfrakendelse. Frakendelsen, der regnes fra landsrettens dom, forhøjes til 3 år.«

- **Dom 4 - Vestre Landsrets dom af 17. september 2003**
- **Fængsel i 6 måneder og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven samt straffelovens § 241 og § 249 ved i forbindelse med chikane-/kapkørsel på en landevej med 120 km/t at have kørt over i modsatte vejbane, hvor han ramte en modkørende personbil, som herefter ramte en anden personbil (en hvid Golf), der deltog i chikane-/kapkørslen. Tre personer døde og tre personer kom alvorligt til skade. Tiltalte var 18 år på gerningstidspunktet og kom ikke selv til skade, men han var svært præget af ulykken. Statsadvokaten ankede dommen til Vestre Landsret, som stadfæstede byrettens dom. Landsretten udtalte: »Efter oplysningerne om den hvide Golfs kørsel, der har været medvirkende årsag til ulykken, og under hensyn til, at tiltalte er ustraffet, tiltrædes det - uanset de alvorlige følger af kørslen - at frihedsstraffen er fastsat som sket«. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.

- **Dom 5 - Vestre Landsrets ankedom af 16. januar 2004 (TfK 2004.218)**
- **Fængsel i 6 måneder og frakendelse af førerretten i 2 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab og uagtsomt betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved uden at have sin fulde opmærksomhed på færdslen i mørke at have ført personbil med væsentlig højere hastighed en tilladt, hvilket medførte, at han måtte foretage en undvigemanøvre på grund af, at han for sent opdagede en forankørende. I forbindelse hermed mistede han kontrollen over bilen, som ramte et plankeværk, hvorved en forsædepassager blev dræbt og en bagsædepassager kom alvorligt til skade. Retten i Grenaa havde ved dom af 26. maj 2003 gjort frihedsstraffen straffen betinget bl.a. under henvisning til, at afdøde var tiltaltes nære kammerat, og til tiltaltes unge alder (21 år på gerningstidspunktet). Landsretten fandt ikke grundlag for at gøre straffen helt eller delvist betinget.

- **Dom 6 - Vestre Landsrets ankedom af 27. maj 2004 (TfK 2004.511)**

- **Fængsel i 9 måneder (fællesstraf) og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som tidligere gentagne gange var straffet for kørsel i frakendelsestiden og kørsel uden at have erhvervet kørekort samt for promillekørsel i 1998 og spirituskørsel i 1999, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved uden at have erhvervet kørekort at have ført en lastbil på en slingrende måde, hvorunder han overskred en spærrelinie og kørte over i modsatte kørebanelhalvdel, hvor han ramte en modkørende, som blev dræbt. Om strafudmålingen anførte landsretten bl.a.: »Tiltalte er tidligere gentagne gange straffet for alvorlige overtrædelser af færdselsloven, herunder kørsel i frakendelsestiden og kørsel uden at have erhvervet kørekort. På denne baggrund og under hensyn til alvoren af forhold 3 og til den skærpende af straffen for uagtsomt manddrab ved særlig hensynsløs kørsel, som blev tilsigtet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002, forhøjes fællesstraffen.« Straffen var fastsat som en fællesstraf med en tidligere betinget dom uden straffastsættelse for bl.a. tyveri og kørsel uden kørekort.

- **Dom 7 - Retten i Odenses dom af 5. november 2003**
- **Fængsel i 10 måneder og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som var massivt forstraffet for bl.a. overtrædelser af færdselsloven, herunder betinget frakendt førerretten, blev dømt for uagtsomt manddrab og for overtrædelse af straffelovens § 252 om forsætlig fareforvoldelse i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved i prøvetiden for den betingede frakendelse ved at have ført en bil med en hastighed på 125 km/t mod tilladt 60 km/t, således at han ikke kunne nå at bringe bilen til standsning, hvorved han påkørte en fodgænger, der krydsede gaden, og som blev dræbt.

Uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel

- **Dom 8 - Retten i Vordingborgs dom af 25. august 2003**
- **Fængsel i 60 dage og en bøde på 6.000 kr. (tillægsstraf), ikke frakendelse af førerret**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for bl.a. brugstyveri af motorkøretøj, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder 53, stk. 3, og

§ 56, stk. 1, samt straffelovens § 241 og § 293 a ved med en promille på 0,55 og uden at have erhvervet kørekort at have ført en brugsstjålet bil på en sådan måde, at han påkørte et vejtræ, hvorved en passager i bilen afgik ved døden. Straffen blev i medfør af straffelovens § 89 fastsat som en tillægsstraf til en dom på fængsel i 1 år og 3 måneder for røveri. Dommen blev ikke forelagt statsadvokaten inden ankefristens udløb.

- **Dom 9 – Vestre Landsrets ankedom af 30. september 2004 (TfK 2004.702)**
- **Fængsel i 4 måneder og kørselsforbud**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med promillekørsel ved med en alkoholpromille på 0,74 som fører af personbil at have undladt at holde en efter forholdene passende hastighed, hvilket medførte, at han mistede kontrollen over bilen, som skred ud og ramte et træ, hvorved en passager døde. Om straffastsættelsen anførte Retten i Randers i dom af 1. juli 2004 følgende: »Ved fastsættelsen af straffens længde er der på den ene side lagt vægt på forhøjelsen af strafniveauet ved promille- og spirituskørsel i forbindelse med overtrædelse af straffelovens § 241 og på den anden side, at promillen har været i området 0,5 til 0,8 – nemlig 0,74.« Dommen blev anket af anklagemyndigheden med påstand om skærpelse af straffen. Vestre Landsret stadfæstede dommen af de af byretten anførte grunde.

- **Dom 10 – Retten i Fredericias dom af 5. november 2003**
- **Fængsel i 6 måneder og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, der ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel ved uden at have erhvervet kørekort med en alkoholpromille på 2,84 at have ført en personbil med for høj hastighed, således at han mistede kontrollen over bilen, der kørte ud på en mark og rullede rundt, hvorved en passager i bilen blev dræbt.

- **Dom 11 – Retten i Sønderborgs dom af 30. september 2003**
- **Fængsel i 10 måneder og frakendelse af førerretten i 2 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse

med spirituskørsel ved med en alkoholpromille på 1,46 i forbindelse med en overhaling at have kørt over i modsatte vejbane, hvor han ramte en modkørende bilist, som blev dræbt.

- **Dom 12 – Vestre Landsrets ankedom af 19. januar 2005**
- **Fængsel i 10 måneder og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for bl.a. vold, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med promillekørsel ved med en alkoholpromille på 0,99 at have kørt over i modsatte vejbane, hvor han ramte en modkørende bilist, som blev dræbt. Om strafudmålingen anførte landsretten bl.a.: »Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 er det forudsat, at der sker en forhøjelse af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab ved spiritus- og promillekørsel, således at straffen i normaltilfælde forhøjes til fængsel i 10-12 måneder. 4 voterende finder, at straffen passende kan fastsættes til fængsel i 10 måneder. 2 voterende finder, at straffen passende kan fastsættes til fængsel i 1 år.«

- **Dom 13 – Retten i Aalborgs dom af 6. august 2004**
- **Fængsel i 10 måneder og frakendelse af førerretten i 6 år**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for vold, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 2, ved med en alkoholpromille på 0,84 at have ført en varebil i modsat kørebane, hvorved han stødte sammen med en modkørende, som pådrog sig sådanne kvæstelser, at hun kort efter døde. Tiltalte blev herudover dømt for at have forladt uheldsstedet uden at yde hjælp, jf. færdselslovens § 9, stk. 1.

- **Dom 14 – Retten i Holbæks dom af 17. marts 2004**
- **Fængsel i 10 måneder, tillægsbøde 1.500 kr. og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som i 1990 og 1997 var straffet for spirituskørsel, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, jf. færdselslovens § 53, stk. 2, ved med en alkoholpromille på 0,85 at have foretaget et venstresving uden at sikre sig, at dette kunne ske uden fare, hvorefter tiltalte blev påkørt af en bagfra kommende motorcyklist, som blev dræbt. Om straf-

Bilag til f. t. l. vedr. straffeloven

udmålingen anførte retten bl.a. følgende: »Straffen fastsættes til fængsel i 10 måneder, jf. straffelovens § 241 og færdselslovens § 117, stk. 1, jf. § 53, stk. 2. Ved strafudmålingen er der henset til den strafkærpelse, der er gennemført ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. Af forarbejderne til ændringen af straffelovens § 241 fremgår bl.a., at det forudsættes, at der i retspraksis sker en forhøjelse af strafudmålingsniveauet, således at straffen for uagtsomt manddrab ved spirituskørsel i normaltillfælde forhøjes fra 6-8 måneders fængsel til 10-12 måneders fængsel.« Dommen er anket af tiltalte og er berammet til domsforhandling i Østre Landsret den 10. marts 2005.

- **Dom 15 – Retten i Thisted's dom af 10. marts 2004**
- **Fængsel i 1 år, heraf 8 måneder betinget, tillægsbøde 3.000 kr. og betinget frakendelse af førerretten**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med promillekørsel ved med en alkoholpromille på 1,03 at have undladt at afpasse hastigheden efter forholdene, hvilket medførte, at hun mistede kontrollen over bilen, som kørte ud over en skrænt i vejens venstre side og landede på taget, hvorved en passager i bilen blev dræbt. Den dræbte havde forud for uheldet været på værts-hus med tiltalte. Om straffastsættelsen anførte retten bl.a.: »Da der alene er tale om 0/00 kørsel og afdøde selv havde valgt at deltage i kørslen findes det forsvarligt at bestemme, at 8 måneder af straffen ikke skal fuldbyrdes«.

- **Dom 16 – Retten i Vordingborgs dom af 27. september 2004**
- **Fængsel i 1 år, hvoraf 6 måneder blev gjort betinget med vilkår om bl.a. misbrugsbehandling, og frakendelse af førerretten i 8 år**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for bl.a. vold, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel ved med en alkoholpromille på 1,53 på motorcykel at have kørt ind i fire personer, som opholdt sig ved vejsiden, hvorved to personer blev dræbt. Til samtidig pådømmelse var to tidligere begåede forhold vedrørende spirituskørsel. Som begrundelse for strafudmålingen anførte retten bl.a. følgende: »Retten har lagt vægt på, at Højesteret i U 1996.1017 H har udtalt, at strafniveauet for uagt-

somt manddrab i forbindelse med spirituskørsel er 6-8 måneder, og at strafferammen efterfølgende er blevet hævet fra 4 til 8 år. Retten har endvidere tillagt det betydning, at tiltalte på tidspunktet for ulykken var sigtet 2 gange for spirituskørsel, og at to mennesker blev dræbt ved ulykken. Endelig har retten tillagt det betydning, at tiltalte, trods han administrativt var frataget førerretten, erhvervede den motorcykel, der blev anvendt ved ulykken. Under hensyn til tiltaltes personlige forhold, herunder navnlig at han fra september 2003 har undergivet sig en struktureret behandling mod misbrug af alkohol og siden januar 2004 en lignende behandling mod hashmisbrug, finder retten undtagelsesvist, at en del af straffen kan gøres betinget på nedennævnte vilkår. Ved Vordingborg rets dom af 19. marts 2002 er tiltalte straffet for vold. Straffen blev gjort betinget. Der ændres ikke på vilkårene i denne dom. Ved ovennævnte højesteretsdom blev det endvidere udtalt, at der i normaltillfælde skulle ske frakendelse i et tidsrum på 5 år. Da tiltalte er fundet skyldig i yderligere 2 tilfælde af spirituskørsel og da tiltalte, uanset en administrativ fratagelse af førerretten, erhvervede og benyttede et køretøj, hvortil der kræves kørekort, finder retten, at frakendelsen passende kan udmåles til 8 år fra dommens afsigelse.«

- **Dom 17 - Østre Landsrets ankedom af 24. september 2003**
- **Fængsel i 1 år (fællesstraf) og frakendelse af førerretten for bestandig**

Den tiltalte, som 5 år tidligere var frakendt førerretten i 2½ år for spirituskørsel, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, samt straffelovens § 241 og § 253 ved med en promille på 1,40 at have påkørt en fodgænger, hvorefter tiltalte kørte fra stedet uden at undersøge, om fodgængerens var kommet noget til. Tiltalte blev i byretten idømt fængsel i 1 år og frakendt førerretten for bestandig. Efter byrettens dom, men inden landsrettens dom, blev tiltalte herudover idømt 10 dages fængsel for spirituskørsel begået efter byrettens dom. Landsrettens dom var en fællesstraf, der omfattede begge byretsdomme. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125.

- **Dom 18 - Østre Landsrets ankedom af 23. oktober 2003**

- **Fængsel i 1 år og frakendelse af førerretten i 7 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1 og 2, og § 54, stk. 1, samt straffelovens § 241 ved med en promille på 0,83 og påvirket af hash på en parkeringsplads at have mistet herredømmet over sin bil, hvorved han påkørte og dræbte en bekendt, som han netop havde sat af. Fem dage efter kørte han på ny bil i spirituspåvirket tilstand med en promille på 1,42. Landsretten stadfæstede Retten i Glostrups dom, hvori det om strafudmålingen er anført, at der er taget hensyn til den strafskærpelse, der er tilsigtet ved den ændring af straffelovens § 241, som har fundet sted ved lov nr. 380 af 6. juni 2002. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125.

- **Dom 19 - Retten i Næstveds dom af 18. marts 2003**

- **Fængsel i 1 år og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som tidligere var straffet for spirituskørsel, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, samt straffelovens § 241 og § 249. Tiltalte rakte under kørsel den ene hånd ned på gulvet for at samle en dåse op, hvorved han mistede herredømmet over bilen, som påkørte et vejtræ, hvorved to passagerer blev dræbt og en pådrog sig flere knoglebrud. Tiltalte havde en promille på 1,83. Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125 og § 126, stk. 2, nr. 2 og 5. Statsadvokaten tiltrådte politimesterens indstilling om ikke at anke dommen, da tiltalte selv var kommet til skade (hjernerystelse og skade på skulderen), ligesom der ikke var tale om en markant afvigelse fra det i forarbejderne angivne strafniveau.

- **Dom 20 – Retten i Thisted dom af 11. august 2003**

- **Fængsel i 1 år, tillægsbøde 12.000 kr. og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som i 1993 var straffet for spirituskørsel, blev dømt for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med promillekørsel ved uden at have erhvervet kørekort med en alkoholpromille på mere end 0,80 at have ført sin bil på en slingrende måde, således at hans bil strejfede en modkørende bil, der som følge heraf ramte autoværnet

i vejens modsatte side. Derefter kørte tiltalte frontalt ind i en anden modkørende bil, hvorved en person i den frontalt ramte bil blev dræbt. To personer i den strejffede bil kom alvorligt til skade.

- **Dom 21 – Retten i Nykøbing Falsters dom af 15. september 2003**

- **Fængsel i 1 år og frakendelse af førerretten i 6 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 2, ved med en alkoholpromille på 1,18 at have foretaget en overhaling uden at sikre sig, at der var tilstrækkelig afstand til modkørende, hvorfor han måtte foretage en undvigemanøvre til højre, hvorved han påkørte det overhalede køretøj og mistede kontrollen over bilen, som skred ind over cykelstien i vejens højre side, hvor den ramte en cyklist, som blev dræbt.

- **Dom 22 – Vestre Landsrets ankedom af 15. januar 2004 (U 2004.1161 V)**

- **Fængsel i 1 år og frakendelse af førerretten for bestandig**

Den tiltalte, der i 1998 var straffet for spirituskørsel, og som ved Retten i Sønderborgs dom af 12. april 2002 var straffet med 10 dages betinget fængsel for promillekørsel samt frakendt førerretten i 5 år, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 2, ved i frakendelsestiden med en alkoholpromille på 0,92 at have undladt at holde en efter forholdene passende lav hastighed, hvilket bevirkede, at han efter at være kørt ind i en snedrive mistede kontrollen over bilen, som fortsatte over i modsatte vejbane, hvor den stødte sammen med en modkørende, hvorved en passager i tiltaltes bil blev dræbt. Om strafudmålingen anførte landsretten bl.a.: »Tiltalte er tidligere straffet 2 gange for henholdsvis et tilfælde af spirituskørsel og et tilfælde af promillekørsel. Det forhold, der nu er til pådømmelse, er begået i prøvetiden for den seneste af disse afgørelser og på et tidspunkt, hvor tiltalte er fradømt førerretten. På denne baggrund og på baggrund af den skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab, der var tilsigtet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven, bør straffen, der fastsættes som en fællesstraf med hensyn til den

betingede dom af 12. april 2002, jf. straffelovens § 61, stk. 2, forhøjes til fængsel i 1 år. Henvi-ningen til straffelovens § 89 udgår. På baggrund af tiltaltes forstraffe for spiritus- og promillekørsel og på baggrund af karakteren af de forhold, i hvilket tiltalte nu har gjort sig skyldig, frakendes tiltalte førerretten for bestandig.«

- **Dom 23 – Retten i Brøndbyernes dom af 17. december 2003**
- **Fængsel i 1 år og 1 måned samt frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med promillekørsel ved med en alkoholpromille på 0,95 at have ført en bil med 100 km/t, uagtet højst tilladte hastighed var 60 km/t, hvorunder han påkørte en kantsten og mistede kontrollen over bilen, som herefter påkørte nogle træer og en el-mast, hvorved en passager i bilen blev dræbt. Om strafudmålingen anførte retten« Vedrørende straffastsættelsen lægger retten navnlig vægt på, at tiltalte – til trods for, at han var bevidst om at have fået for meget at drikke – med 3 passagerer i bilen valgte at køre med en helt uforsvarlig høj hastighed. På denne baggrund og henset til bemærkningerne i forbindelse med den forhøjelse af strafferammen for uagtsomt manddrab, som skete ved lov nr. 380 af 6. juni 2002, fastsættes straffen efter straffelovens § 241 til fængsel i 1 år og 1 måned, idet bemærkes, at der henset til frihedsstraffens længde ikke findes også at burde idømmes bøde, jf. færdselslovens § 118 a, stk. 5.«

- **Dom 24 – Retten i Frederikshavns dom af 17. august 2004**
- **Fængsel i 1 år og 3 måneder samt frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel ved med en alkoholpromille på 1,94 at have ført varebil med en hastighed på ikke under 120 km/t, uagtet højst tilladte hastighed var 80 km/t, hvorunder han kørte over i modsatte kørebane, hvor han frontalt ramte en modkørende, som blev dræbt. Vedrørende strafudmålingen anførte retten bl.a.: »Retten har ved strafudmålingen lagt vægt på den strafskærpelse, der var tilsigtet ved den ændring af strafferammen i straffelovens § 241, der fandt sted ved lov nr. 380 af 6. juni 2002, når det drejer sig om

sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel. Retten har anset det som en skærpende omstændighed, at tiltaltes promille var 1,94, og at hans hastighed udgjorde ikke under 120 km i timen.«

- **Dom 25 – Vestre Landsrets ankedom af 24. marts 2004 (U 2004.1643 V)**
- **Fængsel i 1 år og 3 måneder samt frakendelse af førerretten i 8 år**

Den tiltalte blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel ved med en alkoholpromille på 1,30 som fører af en lastbilstrækker at have påkørt to modkørende biler i disses kørebanehalvdel. Førerne af de to biler blev begge dræbt. Vedrørende strafudmålingen anførte landsretten bl.a.: »Tiltalte har en aften i mørke som fører af en lastbilstrækker påkørt 2 modkørende biler i disses kørebanehalvdel. Ved ulykken blev førerne af de to biler begge dræbt på stedet. En tredje personbil undveg i sidste øjeblik og undgik derved at blive involveret i ulykken. Tiltalte havde i forbindelse med kørslen en alkoholpromille på 1,30. Der foreligger ikke formildende omstændigheder i relation til tiltaltes kørsel eller nogen form for egen skyld fra de modkørende bilisters side. Der er ikke rejst tiltale mod tiltalte efter færdselslovens § 41 eller § 42 for at have kørt for hurtigt og efter færdselslovens § 55 a, stk. 1, for under kørslen at have talt i mobiltelefon. Gerningsindholdet i de nævnte bestemmelser er heller ikke beskrevet i anklageskriftet, jf. retsplejelovens § 831, stk. 1, nr. 3. Ved udmålingen af straffen tages der derfor uanset tiltaltes forklaring herom ikke hensyn til de nævnte forhold. På baggrund af det anførte og under hensyn til den skærpelse af strafniveaue i bl.a. sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel, der blev tilsigtet ved gennemførelsen af lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven m.v., finder landsretten, at straffen skal forhøjes til fængsel i 1 år og 3 måneder. Frakendelsestiden på 8 år findes efter forholdets karakter passende bestemt.«

- **Dom 26 – Retten i Svendborgs dom af 18. november 2004**
- **Fængsel i 1 år og 3 måneder og frakendelse af førerretten i 8 år**

Den tiltalte, der i 2001 var straffet for spirituskørsel på knallert, blev dømt for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i

forbindelse med spirituskørsel ved med en alkoholpromille på mellem 1,20 og 1,50 at have kørt med en for høj hastighed og som følge af manglende agtpågivenhed at have mistet kontrollen over bilen, som kørte over i modsatte kørebanelhalvdel, hvor den frontalt stødte sammen med en modkørende, hvorved en passager i tiltalt bil blev dræbt, og tre passagerer i den modkørende bil kom alvorligt til skade. Om strafudmålingen anførte retten bl.a.: »Retten har lagt vægt på de ovenfor anførte skærpene omstændigheder ved kørslen og på de særdeles alvorlige konsekvenser, som ulykken medførte, herunder en passagers død og alvorlig invalidering af en 12-årig dreng. Retten har endvidere lagt vægt på den skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab, der var tilsigtet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven.« Dommen er anket, men domsforhandling er endnu ikke berammet.

- **Dom 27 – Vestre Landsrets anke dom af 26. maj 2004**
- **Fængsel i 1 år og 4 måneder og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som i 1999 var straffet for promillekørsel og i 2003 for spirituskørsel, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel ved med en alkoholpromille på 1,86, og selvom han var frakendt førerretten, at have ført en bil med mindst 100 km/t i et sving, hvor højest tilladte hastighed er 50 km/t, hvorefter han mistede kontrollen over bilen, der skred ud og ramte et træ, hvorved en passager i bilen blev dræbt. Om strafudmålingen anførte Retten i Mariager: »Retten betragter det som en betydelig skærpene omstændighed, at tiltalte tidligere og så sent som i februar 2003 har vedtaget bøde/førerretsfrakendelse for promille/spirituskørsel.« Landsretten stadfæstede byrettens dom af de af byretten anførte grunde.

- **Dom 28 – Retten i Brædstrup dom af 16. oktober 2003**
- **Fængsel i 1 år og 6 måneder (fællesstraf) samt frakendelse af førerretten for bestandig**

Den tiltalte, der i 2002 var straffet for spirituskørsel og i 2003 for promillekørsel, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 2, ved den 5. august 2003 kl. 18.45 i frakendelsestiden at have ført en brugsstjålet bil efter at have ind-

taget alkohol, hvorunder han påkørte en lovligt opstillet container, hvorved en passagerer i bilen fik så alvorlige kvæstelser, at han senere døde. Tiltalte blev tillige dømt for tilsidesættelse af hjælpepligt, idet han efter uheldet forlod passageren i hjælpeløs tilstand. Blodprøve udtaget på tiltalte ca. 13 timer efter ulykken viste en alkoholpromille med en middelværdi på 0,043 og en mindsteværdi på 0,00. Tiltalte havde i retten forklaret, at han i tiden op til ulykken havde drukket mange øl og var temmelig beruset. Straffen var en fællesstraf omfattende en tidligere dom på 50 dages betinget fængsel for bl.a. hæleri, brugstveri, promillekørsel og flere overtrædelser af færdselsloven.

- **Dom 29 – Retten i Roskildes dom af 29. januar 2004**
- **Fængsel i 1 år og 6 måneder (fællesstraf) samt frakendelse af førerretten for bestandig**

Den tiltalte, der i 1999 var straffet for spirituskørsel og ved Københavns Byrets dom af 17. december 2001 for promillekørsel i frakendelsestiden idømt 50 dages fængsel, hvoraf de 30 dage blev gjort betinget, blev dømt for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 2, ved i frakendelsestiden med en alkoholpromille på 1,07 at have kørt over for rødt lys og i lyskrydset stødt sammen med en fra siden kommende bil, hvorved føreren af den fra siden kommende bil blev dræbt, og to passagerer i denne kom alvorligt til skade. Om strafudmålingen anførte retten bl.a.: »Retten finder, at kørslen er foregået under skærpene omstændigheder og har ved straffastsættelsen navnlig lagt vægt på, at tiltalte tidligere er straffet for spirituskørsel, at han kørte bilen i frakendelsesperioden, at han var spirituspåvirket, og at han kørte ind i lyskrydset, selv om lyssignalet viste rødt i hans færdselsretning. Straffen er en fællesstraf og omfatter også den betingede del af straffen i dommen af 17. december 2001 på fængsel i 30 dage, jf. straffelovens § 61, stk. 2.«

- **Dom 30 – Højesterets dom af 9. februar 2005**
- **Fængsel i 3 år (fællesstraf) og frakendelse af førerretten for bestandig**

Den tiltalte, som 9 gange tidligere var straffet for overtrædelse af straffelovens § 53, blev dømt

for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel i frakendelsestiden ved med en alkoholpromille på 1,39 at have kørt gennem et vej-sving med for høj hastighed, hvorved ham mistede kontrollen med bilen, som kørte over i modsatte side af vejen, hvor den ramte to fodgængere, der blev dræbt. Til samtidig pådømmelse var endvidere et tidligere begået forhold vedrørende spirituskørsel med en alkoholpromille på 1,91. Om strafudmålingen anførte Højesteret: »Efter det, som byretten har lagt til grund, kan kørslen ikke i sig selv anses for særligt hensynsløs. Tiltalte er tidligere dømt otte gange for spirituskørsel og én gang for promillekørsel samt for en lang række kørsler i frakendelsestiden. Flere af disse kørsler var forbundet med uheld. Han er nu dømt for to spirituskørsler begået i prøvetiden efter en tidligere betinget dom for spirituskørsel, hvoraf kørslen den 9. juni 2003 forvoldte to fodgængeres død. Højesteret tiltræder, at der herved foreligger sådanne skærpende omstændigheder, at der bør fastsættes en længerevarende fængselsstraf, jf. herved bemærkningerne til lov nr. 380 af 6. juni 2002. Tre dommere finder, at straffen passende kan fastsættes til fængsel i 3 år. To dommere udtaler: Da kørslen den 9. juni 2003 – uanset følgerne af denne – ikke i sig selv er foregået på særlig hensynsløs måde, og da det navnlig er [tiltalt] tidligere straffe for spirituskørsel, der kan begrunde en skærpelse af straffen, stemmer vi for, at denne passende kan fastsættes til fængsel i 2 år og 6 måneder.«

Uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel

- **Dom 31 – Retten i Vejles dom af 13. april 2004**
- **Fængsel i 6 måneder, bøde på 7.500 kr. og frakendelse af førerretten i 5 år og 6 måneder**

Den tiltalte, der tidligere var frakendt førerretten betinget for hastighedsoverskridelse, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med promillekørsel og særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved med en alkoholpromille på 0,63 efter en overhaling på landevej med ca. 150 km/t at have kørt ind i en forankørende bil, hvorved tre personer i denne blev dræbt.

- **Dom 32 – Østre Landsrets ankedom af 2. september 2004 (TFK 2004.653)**

- **Fængsel i 7 måneder (tillægsstraf) og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som ved sagens pådømmelse i byretten var ustraffet, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med promillekørsel ved med en alkoholpromille på 0,53 på hensynsløs måde at have kørt væddeløbskørsel med en medtiltalt, hvis liv eller førerlighed han tillige udsatte for fare, jf. straffelovens § 252, hvorefter han kørte fronttalt ind i en højresvingende bil, hvis fører blev dræbt. Tiltalte blev ved Retten i Odense frifundet for uagtsomt manddrab og for at have forvoldt fare for andres liv, men blev for en række overtrædelser af færdselsloven idømt 14 dages fængsel betinget med bl.a. vilkår om samfundstjeneste. Dommen blev anket af anklagemyndigheden. Straffen blev af Østre Landsret fastsat som en tillægsstraf til en mellemkommende dom for ulovlig tvang i forbindelse med brugstyveri af en knallert på fængsel i 30 dage betinget med bl.a. vilkår om samfundstjeneste, som var en fællesstraf med den indankede dom.

- **Dom 33 – Retten i Gentoftes dom af 29. oktober 2004**
- **Fængsel i 10 måneder og frakendelse af førerretten i 5 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet af betydning for sagen, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med promillekørsel og særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved med en alkoholpromille på 0,70 at have ført en bil med mindst 160 km/t i en motorvejskurve, hvor højst tilladte hastighed var 90 km/t, hvilket medførte, at han mistede kontrollen over bilen, som påkørte autoværnet, hvorved en passagerer i bilen blev dræbt. Om strafudmålingen anførte retten bl.a.: »Domsmandsretten har ved straffastsættelsen lagt vægt navnlig på den påvirkning, færdselsuheldet har haft på tiltaltens personlige forhold.«

- **Dom 34 – Vestre Landsrets ankedom af 13. januar 2005.**
- **Fængsel i 1 år og 3 måneder og frakendelse af førerretten i 8 år**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved med en alkoholpromille på 1,42 at have ført personbil med en hastighed på ikke under 139 km/t, uagtet

højst tilladte hastighed var 70 km/t, hvorved han mistede kontrollen over bilen, som kørte ud i højre rabat, derpå tværs over vejen og ind i en skrænt, hvor den væltede. En passager i bilen blev dræbt. Retten i Randers udmålte ved dom af 5. oktober 2004 straffen til fængsel i 1 år og førerretsfrakendelsen til 7 år og anførte som begrundelse herfor følgende: »Straffen er fastsat under hensyntagen til den skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab, der var tilsigtet ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af straffeloven. Retten har endvidere lagt vægt på tiltaltes unge alder og gode personlige forhold, og på omstændighederne i forbindelse med kørslen, herunder at [dræbte] tidligere på aftenen havde kørt bilen.« Vestre Landsret skærpede straffen og anførte som begrundelse herfor følgende: »Tiltalte har ved i spirituspåvirket tilstand at have kørt med en hastighed af mindst 139 km/t på et sted, hvor hastighedsgrænsen var 70 km/t, ført bilen på en særlig hensynsløs måde. 5 voterende udtaler herefter: På baggrund af forarbejderne til den ændring af straffelovens § 241, der blev gennemført i 2002, findes straffen uanset de formildende omstændigheder, som byretten har fremhævet, at burde forhøjes til fængsel i 1 år og 3 måneder. 1 voterende udtaler: Jeg finder byrettens udmåling af straffen passende og stemmer derfor for at stadfæste byrettens strafudmåling. Der træffes afgørelse efter stemmeflertallet. Samtlige voterende finder under hensyn til, at kørslen har fundet sted på en særlig hensynsløs måde, at frakendelsen af førerretten bør ske i 8 år fra den 16. juni 2004. Med de anførte ændringer stadfæster landsretten dommen.«

- **Dom 35 - Østre Landsrets ankedom af 1. juli 2003**
- **Fængsel i 1 år og 6 måneder og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som var frakendt førerretten betinget for promillekørsel, blev dømt for overtrædelse af færdselsloven, herunder § 53, stk. 1, og straffelovens § 241 ved med en promille på 1,43 med høj hastighed at have ført sin bil over i modsatte kørebanelhalvdel, hvorved han påkørte en modkørende cyklist, der blev dræbt. Byretten havde udmålt straffen til fængsel i 1 år. Landsretten forhøjede straffen og anførte som begrundelse herfor: »Tiltalte er ved byretten fundet skyldig i uagtsomt manddrab forvoldt under spirituskørsel, der er foregået på en særlig hensyns-

løs måde. Ved lov nr. 380 af 6. juni 2002 om ændring af strafferammen i § 241 fra 4 til 8 år er i et tilfælde som det foreliggende tilsigtet en markant højere straf end 10-12 måneders fængsel. Under hensyn hertil og til tiltaltes forstraffe, finder tre voterende, at straffen bør skærpes til fængsel i 1 år og 6 måneder, medens tre voterende finder, at straffen bør skærpes til fængsel i 1 år og 9 måneder.« Førerretsfrakendelsen skete i medfør af færdselslovens § 125 og § 126, stk. 2, nr. 1.

- **Dom 36 – Retten i Fredericias dom af 4. oktober 2004**
- **Fængsel i 1 år og 6 måneder samt frakendelse af førerretten i 8 år**

Den på gerningstidspunktet 17-årige tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab og for på særlig hensynsløs måde at have forvoldt fare for andres liv, jf. straffelovens § 252, ved i forbindelse med promillekørsel med en alkoholpromille på 1,12 at have ført en uindregistreret bil uden lys med 100 km/t i tættere bebygget område, hvorunder han mistede kontrollen over bilen og kørte ind på en cykelsti, hvor han ramte to cyklister, hvoraf den ene blev dræbt. Om strafudmålingen anførte retten bl.a.: »Retten har på den ene side taget hensyn til, at tiltalte alene er 17 år, men på den anden side har retten lagt vægt på omstændighederne i forbindelse med kørslen, at denne skete uagtet tiltalte havde en promille på mindst 1,12, at tiltalte kørte med en hastighed på op mod 100 km/t, at tiltalte kørte uden at have lygterne tændt, og på at tiltalte kørte venstre om helleanlægget. Retten har ikke fundet grundlag for alene at anse tiltalte med en ungdomssanktion, jf. straffelovens § 74 a, og retten har ikke fundet grundlag for at anse tiltalte med en kombinationsdom.«

- **Dom 37 – Østre Landsrets ankedom af 21. februar 2005**
- **Fængsel i 1 år og 6 måneder og frakendelse af førerretten i 8 år**

Den tiltalte, som i 2003 var straffet for spirituskørsel og senere samme år for kørsel i frakendelsestiden med hastighedsoverskridelse, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med promillekørsel i frakendelsestiden ved med en alkoholpromille på 1,03 at have foretaget overhaling af en anden personbil uden at holde tilstrækkelig afstand til den overhalede, ligesom

han trak ind foran den overhalede og stødte sammen med denne, hvorved en forsædepassager i tiltaltes bil blev dræbt. Ved Retten i Odenses dom af 20. januar 2004 blev tiltaltes kørsel ikke henført under færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, om særlig hensynsløs kørsel. Retten i Odense udmålte straffen til fængsel i 10 måneder og førerretsfrakendelsen til 5 år. Som begrundelse for at forhøje straffen anførte Østre Landsret følgende: »Efter bevisførelsen, herunder navnlig den af [vidnet] afgivne forklaring, findes det bevist, at tiltalte – efter to gange at have kørt helt tæt på [vidnets] Mazda – overhalede denne og i forbindelse hermed forsøgte at køre umiddelbart ind foran, hvorved tiltaltes bil ramte Mazdaen, og tiltaltes bil forulykkede, og [dræbte], der var passager i tiltaltes bil, blev påført sådanne kvæstelser, at hun senere afgik ved døden. Ved at have ført bil under de anførte omstændigheder findes tiltalte skyldig i den rejste tiltale for overtrædelse af færdselsloven i forhold 1, ligesom det tiltrædes, at tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 241. Tiltalte er således skyldig i uagtsomt manddrab forvoldt under kørsel på særlig hensynsløs måde og med en promille på 1,03. Under hensyn hertil og til, at tiltalte tidligere er dømt for spirituskørsel, forhøjes straffen til fængsel i 1 år og 6 måneder og – i overensstemmelse med anklagemyndighedens påstand – førerretsfrakendelsen til 8 år. Førerretsfrakendelsen sker tillige i medfør af færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1.«

- **Dom 38 – Retten i Århus dom af 16. august 2004**
- **Fængsel i 2 år og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som i 1995 var straffet for spirituskørsel og i 2000 frakendt førerretten for hastighedsoverskridelse, blev dømt for uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel og særlig hensynsløs kørsel, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, ved med en promille på mellem 1,20 og 1,50 at have påkørt to personer, som stod på fortovet, hvoraf den ene blev dræbt. Tiltalte flygtede fra uheldsstedet. Om strafudmålingen anførte retten: »Retten har ved strafudmålingen tillagt det vægt, at tiltalte var blevet advaret mod kørsel, at han tidligere er blevet dømt for spirituskørsel, og at han forlod uheldsstedet uden undersøgelser overhovedet, selvom hans frontrude i højre side var gået itu.«

- **Dom 39 – Vestre Landsrets ankedom af 29. januar 2004**
- **Fængsel i 2 år og frakendelse af førerretten for bestandig**

Den tiltalte, som i 1999 var straffet for spirituskørsel og promillekørsel, blev dømt for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 2, ved i frakendelsestiden med en alkoholpromille på 1,14 og påvirket af narkotika at have ført en bil med mindst 150 km/t mod højest tilladt 50 km/t i glat føre og hvorunder han førte bilen venstre om to helleanlæg, hvorefter han mistede kontrollen over bilen, som kørte over i modsatte kørebane og ramte en modkørende, der blev dræbt, ligesom en passager i tiltaltes bil kom alvorligt til skade. Herudover blev tiltalte dømt for spirituskørsel ved dagen forinden med en alkoholpromille på 2,45 at have ført en registreringspligtig knallert. Om strafudmålingen anførte landsretten bl.a.: »Ved gennemførelsen af lov nr. 380 af 6. januar 2002 var det forudsat, at normalstraffen for uagtsomt manddrab i forbindelse med spiritus- og promillekørsel blev forhøjet til fængsel i 10-12 måneder, og at der i tilfælde, hvor kørslen er foregået på en særlig hensynsløs måde, skal fastsættes en straf, der er markant højere end det anførte niveau. På denne baggrund og på baggrund af de omstændigheder, som byretten har fremhævet, og under hensyntagen til de 2 kørsler i frakendelsestiden, heraf den ene som spirituskørsel, som tiltalte tidligere har gjort sig skyldig i, fastsættes straffen til fængsel i 2 år. Det tiltrædes, at førerretten er frakendt tiltalte for bestandig.« Færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1, er ikke citeret i dommen, men henset til landsrettens begrundelse, findes tiltalte tillige at have gjort sig skyldig i særlig hensynsløs kørsel.

- **Dom 40 – Retten i Korsørs dom af 4. september 2003**
- **Fængsel i 2 år og 6 måneder og frakendelse af førerretten i 10 år**

Den tiltalte, som var massivt forstraffet bl.a. for grov vold begået med bil, blev dømt for bl.a. uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel efter færdselslovens § 53, stk. 2, og særlig hensynsløs kørsel ved uden at have erhvervet kørekort med en alkoholpromille på 0,21 og under påvirkning af euforiserende stoffer med meget høj hastighed i forbindelse med en overha-

ling at have mistet kontrollen over en brugsstjålet bil, hvorefter han på modsatte vejbanes cykelsti påkørte en cyklist, som blev dræbt. Tiltalte flygtede fra uheldsstedet. Om strafudmålingen anførte retten: »Domsmandsretten er enige om, at grovheden af forhold 14 [refererede forhold] sammenholdt med tiltaltes forstraffe bør tillægges betydelig vægt i skærpende retning. 2 voterende stemmer for at anse tiltalte efter de ovennævnte bestemmelser med fængsel i 2 år og 6 måneder. 1 voterende stemmer for at anse tiltalte med fængsel i 3 år og 6 måneder.« Ved dommen blev tiltalte endvidere dømt for en række andre lovovertrædelser bl.a. tyveri, hæleri, våbenbekendtgørelsen og lov om euforiserende stoffer.

Uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1

- **Dom 41 – Retten i Århus dom af 26. maj 2003**
- **Fængsel i 30 dage betinget og frakendelse af førerretten i 1 år og 6 måneder**

Den tiltalte, som tidligere var frakendt førerretten betinget for hastighedsovertrædelse, blev dømt for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med særlig hensynsløs kørsel ved som fører af en varebil at være faldet i søvn, hvorved han påkørte en forankørende, som derved mistede kontrollen over sin bil, påkørte et autoværn og blev dræbt, ligesom en passager i forankørende bil kom alvorligt til skade. Som begrundelse for strafudmålingen anførte retten således: »Straffen fastsættes efter straffelovens § 241 og § 249 samt færdselslovens § 117, stk. 5, jf. § 54, stk. 1, og § 118, stk. 1, jf. stk. 3, til fængsel i 30 dage. Fuldbyrelsen af straffen findes at kunne udsættes, hvorved retten tillige har henset til indholdet af de

skrivelser, der efter trafikulykken er blevet fremsendt til tiltalte og dennes omkringboende. I det retten som anført ovenfor finder, at tiltalte, selv om denne må have følt sig træt, har valgt at fortsætte kørslen og herved til sidst er faldet i søvn, findes hans kørsel at måtte henføres under færdselslovens § 126, stk. 2, nr. 1«

- **Dom 42 – Vestre Landsrets ankedom af 17. juni 2004**
- **Fængsel i 10 måneder samt betinget frakendelse af førerretten**

Den tiltalte, som ikke tidligere var straffet, blev dømt for uagtsomt manddrab ved at have ført personbil, uagtet at han på grund af mangel på søvn, jf. færdselslovens § 54, stk. 1, befandt sig i en sådan tilstand, at han var ude af stand til at føre køretøjet på fuldt betryggende måde, hvorunder han kørte over i modsatte kørebane, hvor han frontalt ramte en modkørende, som blev dræbt. Retten i Grenaa havde i dom af 13. januar 2004 bl.a. anført, at det i bemærkningerne til ændringen af straffelovens § 241 i 2002 var anført, at det var hensigten, at forhøjelsen også skulle slå i gennem i sagen om uagtsomt manddrab i forbindelse med overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1. Ved Retten i Grenaas dom blev tiltalte frakendt førerretten i 2 år. Vestre Landsret ændrede Retten i Grenaas bestemmelse herom med følgende begrundelse: »4 voterende finder, at der ikke er omstændigheder ved tiltaltes kørsel, der giver grundlag for at anse kørslen for særlig hensynsløs. Da der herefter alene er grundlag for betinget frakendelse af førerretten, jf. færdselslovens § 126, stk. 2, stemmer disse voterende for, at byrettens dom ændres, således at tiltalte frakendes førerretten betinget«. Landsretten stadfæstede i øvrigt dommen.

Bilag 2

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

§ 241. Den, som uagtsomt forvolder en andens død, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år.

§ 249. Den, som uagtsomt tilføjer nogen betydelig skade på legeme eller helbred, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder eller under særligt skærpende omstændigheder med fængsel indtil 8 år.

Lovforslaget

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 21. september 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 241 indsættes som 2. pkt.:

»Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.«

2. I § 249 indsættes som 2. pkt.:

»Er forholdet begået i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel, anses dette som en særligt skærpende omstændighed.«

Til lovforslag nr. L 161. Skriftlig fremsættelse (27. april 2005)

Justitsministeren (Lene Espersen):

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven (Skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel).

(Lovforslag nr. L 161).

Formålet med lovforslaget er at opnå en skærpelse af straffen for uagtsomt manddrab og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel.

I retspraksis er der et forskelligt udgangspunkt for strafudmålingen afhængigt af, om der er tale om uagtsomt manddrab i forbindelse med spirituskørsel eller uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel. Som udgangspunkt bliver spiritusbilisterne straffet hårdest.

Justitsministeriet finder, at udgangspunktet for strafudmålingen ved uagtsomt manddrab forårsaget af henholdsvis spirituskørsel og særligt hensynsløs kørsel fremover bør være ens. Det samme gælder med hensyn til straffen for uagtsom betydelig legemsbeskadigelse.

Det foreslås på denne baggrund at ændre straffelovens bestemmelser om uagtsomt manddrab (straffelovens § 241) og uagtsom betydelig legemsbeskadigelse (straffelovens § 249), således at det fremhæves, at det ved strafudmålingen skal anses som en særligt skærpende omstændighed, at forholdet er begået i forbindelse med spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel. Det forudsættes herved, at uagtsomt manddrab eller betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel, fremover straffes lige så strengt som uagtsomt manddrab eller betydelig legemsbeskadigelse i forbindelse med spirituskørsel.

Med lovforslaget forudsættes det således, at der i retspraksis sker en forhøjelse af strafudmå-

lingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab i forbindelse med særligt hensynsløs kørsel, således at straffen for uagtsomt manddrab ved særligt hensynsløs kørsel, der i normaltildfældene i dag som udgangspunkt straffes med 6-8 måneders fængsel, forhøjes til som udgangspunkt fængsel i 10-12 måneder. Det svarer til retspraksis ved uagtsomt manddrab, der sker i forbindelse med spirituskørsel.

Det bør understreges, at fastsættelse af straffen fortsat vil bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige sagens omstændigheder, og det angivne strafniveau kan således fraviges i op- eller nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger andre skærpende eller formildende omstændigheder.

En skærpende omstændighed, som medfører, at forholdet skal bedømmes strengere end i normaltildfældene, kan f.eks. være, at gerningsmanden tidligere er straffet for spirituskørsel eller særligt hensynsløs kørsel.

Det vil også kunne være en skærpende omstændighed, hvis gerningsmanden tidligere er straffet for anden risikobetonet kørsel, som har medført betinget eller ubetinget frakendelse af førerretten, og som har været udtryk for betydelig uansvarlighed som fører af et motorkøretøj.

Det forudsættes, at tilfælde, hvor der i forbindelse med den særligt hensynsløse kørsel har foreligget en kombination af flere grove overtrædelser af færdselsloven, bedømmes strengt. Det kan f.eks. være tilfælde, hvor der er tale om betydelig uansvarlig kørsel over en længere strækning med både betydelige hastighedsoverskridelser og kørsel over for rødt lys eller kørsel venstre om helleanlæg i områder med mange trafikanter. I sådanne tilfælde bør straffene ligge væsentligt over normalniveauet på de ovenfor angivne 10-12 måneders fængsel.

Det forudsættes, at forhøjelsen af strafudmålingsniveauet i sager om uagtsomt manddrab i

forbindelse med særligt hensynsløs kørsel slår igennem i de tilfælde, der er omfattet af færdselslovens bestemmelse om særligt hensynsløs kørsel. Det kan f.eks. være ved betydelige hastighedsovertrædelser, kørsel venstre om helleanlæg eller over for rødt lys i områder med mange fodgængere og andre trafikanter eller ved væddeløbskørsel.

Lovforslaget tilsigter endvidere en tilsvarende forholdsmæssig forhøjelse i sager om uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbin-

delse med særligt hensynsløs kørsel. Det forudsættes således, at uagtsom betydelig legemsbeskadigelse ved særligt hensynsløs kørsel efter lovændringen i normalt tilfældene straffes på samme måde som uagtsom betydelig legemsbeskadigelse, der sker i forbindelse med spirituskørsel.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg herved anbefale forslaget til Det Høje Tings velvillige behandling.